СИГНАЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетараш, вІашагІиккета!

СЕРДАЛО свет

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГІалгІай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

Ера 13 НОЯБРЬ № 90 (2298) 1958 шу

Мах 20 кеп.

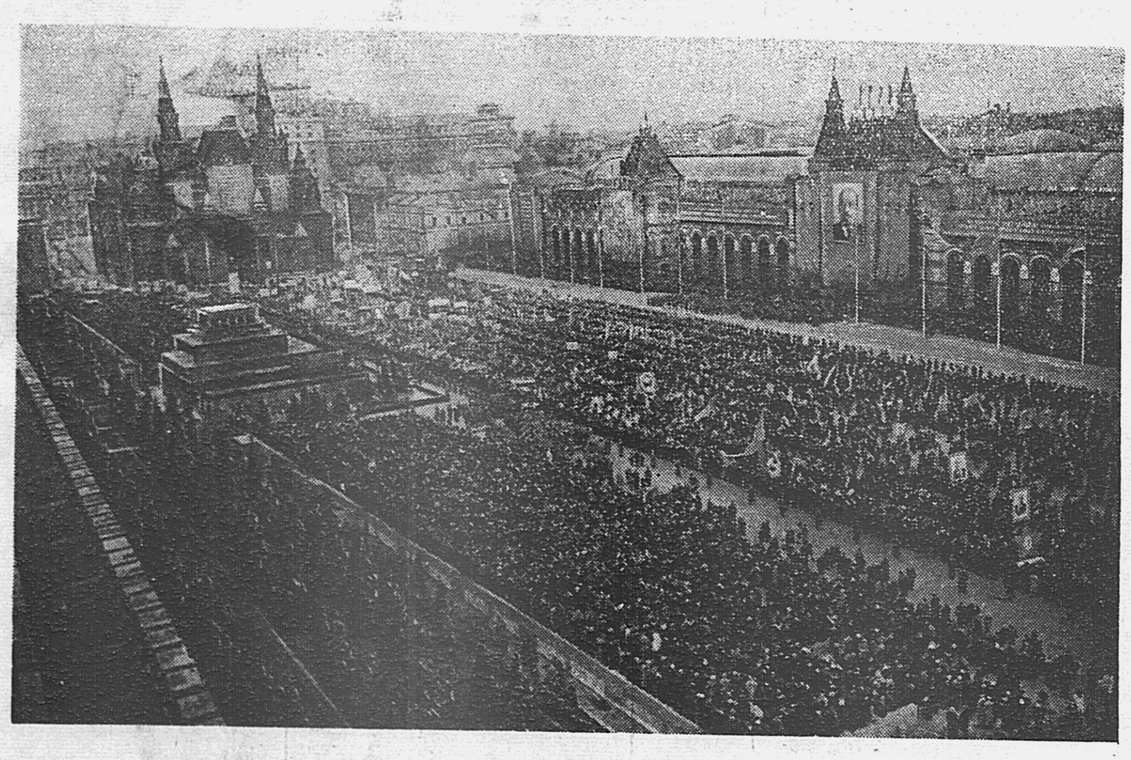

МОСКВА. 1958 ш. 7 ноябре. Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизара цІей дездеча.
СУРТА ТІА: къахьегамхой викалий демонстраци; ЦІеча майдане Московски гарнизона эскара парад.

В. Куневен, Н. Грановскеи сурташ. ТАСС фотохроника.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41-гІа шу

1958 шера 6 ноябре Московски Совета торжественни заседане новкъоста А. И. МИКОЯНА яь доклад

Новкъостий! Советски халкъо а дерригача прогрессивни адамаша а Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизара цІей дездеш белгалйоах дунен тІа эпгара хьалха хьахиннача социализман мехка сийлен коталонаш. (ТІоараш тох).

Сийлахь-боккха Октябрь котбаьнна ди вай мехка а вай халкъа а вахара чухь, дерригача дунен тІарча коммунистическийи къамий кортамукъаленни боламе дицлургдоаца да. Из аштта хилар диззаь ккхетадеш да. Дерригача адамаша машар, демократи, социализм бахьане лоаттабеча къовсаманна шаьра никъ биллар Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцес.

Бокъонца дола халкъий Іаьдал, социалистически демократи, Советски Союзе дахача къамий а халкъий а дохарцдоаца доттагІал деІадар, цІаккха а ца хиннача тайпара вай паччахьалкхен экономически низ чІоагІбалар, хІанз массане а бакъдеш Іилмеи техникеи, культурен искусствои айдалар, советски наьха вахара хьал хадданза тоадалар — из дерригa а Октябрьски революцес даь да.

Революцен сийлахь-йоккхача коталонех цаІа цунца цхьана моллх социалистически хьисале эргабоаккхаш болхлойи ахархойи цхьоагІоно толамаш дахара керттера бахьан а да наьха инициатива сецаеш, шоашта де могар гучадаккха, шоай таланташ шерра дІайовзийта новкъарло еш мел хиннар хьаддаа дІадаккхар.

Мадарра бакъ хилар Октябрьски революци вІашагІъеллар а баьчча а волча Владимир Ильича Ленина революци йолча хана мара общественни керда порядкаш хьинаре хьаер хиннаг дІаовттаг аьнна дешаш. Цунца Октябрь тІаккхача дуккха а хьалха Ленина партена хьехам беннабар наьха творчески гІулакх общество революционни эргаяккхара дІа мишта хьожаде деза.

«Демократически революцера социал-демократен ши тактика» яхача книжка тІа Ленина яздора «ший еррига дикал а ший еррига хозал а ІехьА вай демократически а социалистически а идеал дІахьоккхаш, боькъонца, йизза, хаьда котало яккхара шоай декхараш наьха революционни самодеятельностан хьалха хургдолаш ниса никъ дІахьоккхаш шерагІа а майрагІа а шоай лозунгаш утттае еза революционни партей кулгалхоша а». (Соч., т. 9, оагІ. 93—94).

ХІаьта тахан мехко баьча наькъагга къажача вай партийн доккхал де йиш йолаш я Ленина васкеташ кхоачащдарах, революцен толамаш чІоагІдаь а алсам даьха а хиларах, къахьегама халкъа творчески хьинар геттара сиха деГІадарах.

Іандал бахьан а социализм хьалъеш а, цо даьр лорадеш а къовсам лоаттабеш партес массазза а наха бокъонца эпачун, общество деГІаяра хиланза дарцдоацача лаьрхІа дола декхараш, лозунгаш утттаьд. Духхьал из бахьан цар массазза а болхлой класса, ахархой, интеллигенцен — дерригача халкъа творчески инициатива, ІкахьегамА антузизм, революционни низ кхы тІа а керд-керда гучабоах.

Ше даьха сийлахь-доккхий толамаш бахьан советски халкъ декхарийла да сийрда маяк йола, коммунизмага бода эпгара лоацаГІа а нийсагІа а бола никъ хьехаш дола исторически декхараш утттадеш йолча кулгалдеча а хьехам телача а Коммунистически партен а цун Ленински Центральни Комитета а.

ЛоІама а де лерхІачоа а партии халкъи цхьоагІо йолаш хиларца, партен тІахьехамашта наха боккхача безамца жоп луш хилар — вай коталонаш йоахаргхилара бокъонца бола тошам ба.

Октябрь хиннначул тІехьагІа дерригача дунен тІа кхетадеш а, дерригача метташта юкъе даха а да революцес хьаьа дола Совет, большевик яха дешаш, керда маІан долаш да машар, доттагІал яха дешаш. ХІанз лаьттан масса а миІингашка кІаранена хов спутник яха советски дош, советски Іилман а техникан а карагІдаьннача сийлахь-доккхача гІулакхий хьокхам из хиларца. (ДІаьхдаь тІоараш тох).

Исторен чухь ца дайна советски наьха толамаш хІанз бакъдеш ба вай доттагІий ба ала йиш йоацараш а. Масала, ужк шера октябре арадаьннача кІаьнжка тІа американски журналисташа Персонеи Андерсонеи язду: «Тачка лелаьча заманГара атома замага Россе ялар хІанзарча ханара йоккха тамаш я!».

Цунца фаьза хиларца цхьана бІарга ца гуш Іе йиш яц дунен тІара керда тамаш а — социалистически мехкий сийлахь-доккхача доттагІен тамаш, социалистически лагера мехкий — Китаян, Чехословакен, Полышан, Болгарен, Румынен, Венгрен, Германски Демократически Республикан, Албанен, Монгольски Халкъа Республикан, Корейски Халкъа- Демократически республикан, Вьетнама Демократически Республикан Іалаьмате доккха толамаш. Иштта да историен законаш.

Вай цІей дездеча дийнахьа вежарий моаршал а лу вай толамаш дахар а лов вайна социалистически мехкий берригача къахьегамхоша, Сийлахь-боккхача Октябра ди вайца дездеча доазол дехьарча берригача доттагІаша.

(ДІаьхдаь тІоараш тох).

Коммунизм бахьан къовсам лоаттабеча яьхача кердача коталоний шу

1958 шу белгалдаьлар вай мехка коммунизм хьалъяра къовсам лоаттабеш керда толамаш дахарца. Ужк шерарча итогаша тешаа ду Коммунистически партен хьалхленца советски халкъо балха масса а доакъошка яьхача Іалаьмате дикача коталонашта, мехка хІама хьадеш дола низаш дІахо а дегІадоаладарна, коммунизман низ бола материально-технически база хьаярна толамца къовсам лоаттабеш хилара.

Социалистически промышленность, эпгара хьалха цун лард — еза индуспри ужк шера хьалха а санна геттар чехка дегІаенай. 1958 шера 10 бетта йоагІа промышленни продукци арахецара паччахьалкхен план 103 процентал дуккхагІа кхоачашъяьй, соахкарча цу ханаца нийсдича 10 процент совгІа даьннилга да из. Кхоачаш а тІехкхоачаш а яьй промышленни продукцен лоархІамегІа дола тайпаш хьалдара план.

Ужк шера алхха промышленни продукци тІакхетар паччахьа Россе 1913 шера хьа мел яьчул: электроэнерги 12-за, мехкдаьтта 1,5-занел тІех, цемент — 3-за дуккхагІа да. Промышленни продукци хьаярна революци хилалехьарча Россел 36-за тІех я хІанз Советски Союз, хІанз хІара 10 дийнахьа вай мехка хьаю бІарчача 1913 шера яьр миссел промышленни продукци. Цу хана чухь 1913 шера хиннна боарам Англе 1,8-ззен Американ ВІашагІкхийттача Штташка — 4,1-ззен дуккхагІа мара лаккхбеннабац. Из деций социалистически система толажагІа хилар харц де йиш йоацаш къаьнга хьахьоккхаш дола тешаа?

Нагахьа санна тІехьарча пхе шера Советски Союзе промышленни продукци къаелга 70 процента лакхденнадале, пхе шера юкъера лаьрхІача хІара шера 11,2 процент тІакхийттад вайцига, США хьалхарча кхаь шера (1954—1956) 7 процент, производство цигга жьы лаьх ца луш йисар, хІаьта 1957 шера сентябра бетта денз цига чІоагІа кІезигъелар производство, хІанз 1953 шера хиннначул 2 процент мара тІакхийттадац промышленни продукци хьаелга. Кринис хиларах 5 миллион совгІа болхло вІалла а болх боацаш висар, диззача дийнахьа болх ца бераш ца лаьрхІача а.

Ер цифраш ца хьоайича а мегаргьяц. Шийтта бетта (соахка сентябра денз ужк шера августага кхаччалца) цул хьалха дІаяхача цу канаца нийсдича кризис Іаткъаьрах США болат делга 32,8 млн. тонн кІезигденнад, хІаьта вайцига 3,6 млн. тонн дуккхагІа хиннац; хІор боаккхилга США кІезигденнад 82,3 млн. тонн, хІаьта вайцига 33,9 млн. тонн лакхденнад; мехкдаьтта доаккхилга США 32 млн. тонн лохденнад, хІаьта СССР-е 15,6 млн. тонн лакхденнад.

ТІехьарча хана холуш да Англе а Малхбоален Европан кхы дукхача мехкашка а экономически хьал вогІа хулаш латтилга.

Ужк шера вайцига керда цІенхоштта гІа баькхаб СССР-а керттера экономически декхар — керттерча капиталистически мехкашта сага сих продукци яккхарна тІехьа кхувлга а хьалха довлилга а кхоачащдарна.

ДІадагача шеро къаьстта хьахьекхар «Моттигашта почин а самодеятельность а дуккхгІа, цига дуккхагІа низаш дахийта, цар практически опыта дуккхагІа теркам тІабахийта» (т. 33, оагІ. 8), яха Ленина тІахьехам партес чакхбаккхарах мел пайда баьлар.

Ленина цу указанех Іалаьмате боккха лоархІам болаш хилар боахама доал делга эргадаькха тоадар совнархозаш яккар, промышленностан а гІишлошъярна а союзни республикайи моттигерча органийи лоархІам айбар. Нагахьа санна 1952 шера союзни республикашца доал деш 30 процент продукци арахеца промышленни предприятеш кхиннаяле, хІанз, доал ду еррига промышленни продукцен 94 процент арахецача промышленни предприятешта.

1958 шера чакхйоаккхаш латт керда гІишлош хьалъяра йоккха программа. Халкъа боахамга паччахьалкхено дІадохийтарца 230 миллиард сомал совгІа ахча, е 1957 шерарчул 11 проц. дуккхагІа. Цунца белгалдаккха дезаш да халкъа боахамга алхха ужк шера дІадода ахча хьалхареи шоллагІеи пятилеткаш йолча шерашка цхьана дІа мел дахийтар миссел хургдолга.

Коммунизм хьалъяра вай планаш чакхйоахаш боккха лоархІам болаш я тІанзза ший 40 шу дизар белгалдаькха йола вай сийлен турпала комсомол. Дагадохарга вайна мел боккха лоархІам бола гІулакхаш дир вай кагирхоша баьш а ерий яхка лаьтташ а оахаш, Донбассе кІора шахташ хьалъеш. ХІанз комсомольцаша шефство тІаийцай керда доменни пешкаш е, хІаьта ала деза цу участке а цар турпалал гойташ хилар.

Ужк шера хьалъергья дерригa лаьрхІача шера 4,7 млн. тонн чон лургдола 7 доменни пешк, из 12 процент дуккхагІа да революци хилалехьарча Россе 1913 шера лоаладеш хиннача чонал. 1 ноябре болх бе йолаеннай лакха механизаци а автоматизаци а яь йола 6 доменни пешк, Европе йоккхагІа йола шиъ Челябински металлургически заводеи «Криворожсталь» заводеи, хІаралне шера миллион гаргга тонн чон доаккхаргдолаш, Сталински областе хьалхара продукценнай дунен йоккхагІа йолча коксови батареяс,

(ДІахододар 2-ча оагІо тІа).

ЦІеча майдане хинна военни паради къахьегамхой демонстрации

Сийлахь-боккхача Октября шовзткъеи цхьоалагІа шу! Дог айденна а дог гІоздаьнна а дездир из цІей вай Даьхен столицас — Москвас.

Массаз а цу тайпарча деношка санна, цІе майдане чІоагІа хоза кийчьяь я. Байракхащцеи сийнача гаьнащцеи кийчъяь я ГУМ-а эдани. Цун центре Владимир Ильич Ленина Іалаьмате доккха портрет доал.

Спасски гІалан тІа долча сахьата стрелкаш иттанена гаргагІорт. Кремла карта юххера трибунаш хьалъюзаш латт. Укхаза ба мехка партийни, паччахьалкхен, общественни деятелаш, хІаьта дукхха доазол дехьара хьаьший а.

Майдана тІа чІоаггІа тІоараш тох Мавзолейя центральни трибуна тІа новкъостий А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский бІаргабайча. Коммунистически партени Советски правительствони кулгалхошца цхьана трибуна тІа бовл доттагІлен визитаца СССР-е ена йолча Польски Халкъан Республикан делегацен членаш а.

Іуйрийна 10 сахьат даьлча СССР-а оборонан Министр Советски Союза Маршал Р. Я. Малиновский эскарга а хьож, хІаьта парада дакъалацархошка Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен сийна моаршал а хоатт. ТІаккха маршала Р. Я. Малиновскес Мавзолейя трибуна тІа а ваьнна, къамаьл ду.

Йолалу эскара торжественни парад. Хьалха денз этта традици дІахохьош эггара хьалха М. В. Фрунзе цІерах йолча Краснознаменни, Ленина орденеи Суворова орденеи академен — йоккха говзал йола командни кадраш кийчъеш йолча пхьоален ладувгІархой ба.

Майдана тІа — Военно-политически В. И. Ленина цІерах йолча академен батальоншаш я. ТІаккха боагІа орденаш лелаеча Ф. Э. Дзержинскен цІерах йолча Артиллерийски инженерни, И. В. Сталина цІерах йолча Бронетанкови эскара, В. В. Куйбышева цІерах йолча Военно-инженерни кхыйолча а академей ладувгІархой. Военни интеллигенци — халкъа юкъера яьннача а беррига ший низ а кхетам а халкъа дІалуш йолча а сийлен советски интеллигенцен дакъа да.

Майдана тІа гІолла дІаболх СССР-а Военно-Форда флота викалаш — А. С. Попова цІерах йолча Военно-Форда связан училищен курсанташ, РСФСР-а Лакхехьарча Совета цІерах йолча Московски Краснознаменни Лакхерча дерригъэскара командни училищен, доазон тІарча эскара Московски училищен ладувгІархой. ДІаболх Московски Тульскии суворовски училищеша, Ленинградски нахимовски Военно-Форда училищес хьалкхебаьраш.

Майдане йоассалу. Цхьабакъда цу сахьате Исторически музейя зданен тІехьашкара тата а хоз, хІаьта М. И. Калинина цІерах йолча гвар-дейски механизированни Тамански дивизен тІемахой тІа а болаш йола бронетранспортераш бІарга а гу. Царна тІеххьа йоагІа Кантемировски дивизен авиадесантникаш тІа бола автомобилаши танкеткаши, шишша вІашагІъехка шоаш лелаш йола зенитни установкаш.

Трибунашта хьалхашка — Сийлахь-боккхача Даьхен тІема шерашка тІом беш кхо эзарг ах эзари километр никъ баьча гвардейски часта машинаш я. Цун тІема расчеташ Берлина штурм еш хиннай.

Парад йистейоал. Цо цІаькха а хьахьийкхар хадданза Коммунистически партес йоакхо еш дола Советски ТІема Низаш тІехдика йола кадраши хІанзара тІема техникеи йолаш долга. Советски халкъ тІемаца чІоагІденна долча ший эскарах тийшша хила йиш йолаш да, Советски Эскара могаргда социалистически Даьхен сий а кортамукъал а лорае.

Исторически музейна юхха бІаргагуш еррига цІе байракхаш я. Еррига Москвера баьхкаб укхаза демонстранташ.

Торжественни демонстраци хьаел физкультурникаша. Трибунаш тІа тІоараш тох социалистически лагера масса мехкий байракхаш йола спортсмений группа гучаяьлча. Цар дагадохийт Октября байракхашца 950 миллион саг керда вахар хьалдеш волга!

ХьабоагІа авиамоделисташ, планеристаш, парашютисташ. Мавзолейна нийслушшехьа а, цар хьалъайду кулгаш, хІаьта тайп-тайпара бос бола седкъий, кометаш, шараш, планетий сурташ сигала урагІадолх. УрагІайода ракета а.

Мавзолейна хьатІайоагІа зизаш бе а доахкаш долча берий группа. ЛагІаш тІа гІолла хьалтІабовд уж. Трибунаш тІа тІоараш тох. ЗІамигача москвичаша партени правительствони кулгалхошта, хьаьшашта зизаш лу.

Дог айденна, локхаш йолча музыкаца дІахьу столицен цІи хезача наха Ленина орденца белгалъяькхха Москван байраках. Майдана тІа гІолла хьайоагІа демонстрацен хьалхара колонна. ХьайоагІа къахьегама Москва — Іилмани техникани, промышленностени культурани столица. ХІара хьалъайнь стяг, хІара байракх, цифраш тІайола транспарант тешалдеш я къахьегама сийдеча советски наьха хьинара а энтузиазма а.

Октябрьски революцен сийлеи пафоси белгалъеш я Краснопресненски района къахьегамхой еррига колоннаш. Гаьнна бІаргагуш да Владимир Ильич Ленина портрет. Йовзаш йолча кулг дІахьалхатувсача ший оамалца цо тІахьех Советий мехка болхлойи ахархойи хадданза хьалха, коммунизмага, баха.

Массане а теркам тІабохийт «Серп и молот» цІи йолча цІи хезача столични завода эмблемана. Предприятен коллективо рапорт лу Даьхенна ужк шера планал совгІа эзараш тонн болатеи прокатеи ялаЛенински района колоннана керте боагІа краснопролетарцаш. Технически прогресса наькъа тІа гІолла болхаш дуккха коталонаш яьхай цар. «Красни пролетарен» коллективо планал совгІа бІаьш станокаш кийчъяьй.

Майдана тІа — СССР-а Іилмай Академи я. Советски сага хьаькъала сий дерригача дунен тІа дІадоаржадаь Іилманхой боагІа. Укхаза а, дІа а демонстрантий мугІаршта тІагІолла дІайолх Лаьттан говзалца хьаьяча спутникий йоккха а зІамига а макеташ.

Адамий телгІеш хедаеш санна, курра хьалъайеннай дунен тІа хьалхарча «Ленин» цІи йолча атомни ледокола макет. Атомни энергех машара гІулакхашта пайда эцара наькъа тІа яькхха цхьаькха а котало я из.

Музыкацеи иллещцеи йолх ЦІеча майдана тІа гІолла столицан Куйбышевски, Ленинградски, Кировски, Свердловски, Фрунзенски районий колоннаш. Укхаза а, дІа а сигала урагІаух кхокхарчий, тайп-тайпара бос бола шараш. Демонстрантий мугІарашта юкъе бІаргагу дукха ха йоаццаш керда квартирашка баха хайшача наьха колонна. ХІанз миссел дукха цІаккха а хиннабац уж. Дика кийчъяьча диаграммаша дувц шин шера мехка 88 миллион квадратни метр нах чубаха цІенош хьалдаьлга.

ЙоккхагІа, дог гІоздаьннагІа, хозагІа хул цІейна хетаяь йола демонстраци. Трибуна тІара моаршал кхайкаду укх деношка ший шовзткъа шу дизар дездаьча сийдолча вай кагирхой, Ленински комсомола сийна. Шоай хьинар, партецареи Даьхенцареи шоай безам юкъебихьаб комсомольцаша дуккхача патриотически гІулакхашта. Цар сийлен къахьийгар Ленина цІерах йола Волжски ГЭС ший ханнахьа болх бе йолаялийтар духьа, керда шахташи домнаши мехка продукци яла йолаялийтар духьа, СибирегІан лаьтташка, аханза даьдача лаьтташка мехка пайда балийтар духьа.

Демонстрантий колоннашта юкъе машара тІахьехамаш деш дола плакаташ да. Уж тІахьехамаш да лаьттан йоккхача хоза тоаяьча макеташ тІа, «Атом-дуненна» яхача лампашца кийчъяьча конструкцена тІа, хІаьта эзараш хулча сийнача байракхилгаш тІа Советски Союз хадданза къовсам лоаттабеш я машар бахьан, герз кийчделга сихдара духьал, ядерни герза тохкамаш делга соцадар бахьан. Шоай Октябрьски демонстраце къахьегамхоша шоай правительствон машара политика бакъйир.

ЦІеча майдана тІа хиннача демонстрацес къаьлга хьахьийкхар советски наьха къахьегама сийле, Коммунистически партии халкъи йохаргйоаца барт-цхоагІо йолаш долга, хІаьта из барт-цхьоагІо социалистически стройя низа хьаст болга, коммунизм хьалъярна керда толамаш дахарна лард йолга.

(ТАСС).

1958 шера 6 ноябре Московски Совета торжественни заседане новкъоста А. И. Микояна яьча докладах дIахододар

(Долалур 1-ча оагIо тIа).

Лугански областе — йоккхагIа йолча мартеновски пешко.

Ново-Краматорски заводе хьалъеш я низ бола, йизза автоматизаци яь хадданза листа йIайха прокатка ергйола стан. Лоадама хIама ца эшпаш паччахьа Россе 1913 шера луш хиннар миссел Iаьржача металлай прокат лургья цу стано.

Укх шера хьалъяь яьннай дунен тIа йоккхагIа йола Ленина цIерах йола Волжски гидростанци, Волга яхача хин сунт техай кхы а йоккхагIа йола Сталинградски гидростанци хьалъергйолча, укх шера IV квартале а тIехьа 105 эзар квт хIаране йола ши турбина болх бе йолайолийтаргйолча районе. Ангара яхача хи тIа хьалъеш латт кхы а чIоагIагIа низ хургбола Братская гидростанци. Печата тIара массанена а ма хой шоана керда атомни электростанци болх бе йолаеннилга. Иштта дIаеннай Iалаьмате йоккхача Томь-Усински йIовхала электростанцен хьалхара аргIа, хьал а яь болх бе дIаеннай алектропередачан керда высоковольти Бугульма-Златоуста йодаш, шу йистедоалаш Челябинске а кхоачаргйола лини. Цу тайшпара, укх шера хьаю Москва—Челябинск яха 1700 километрал совгIа дIоахал дола высоковольтни лини. Из высоковольтни лини дунен тIа эггара йоккхагIа а эггара низ болашагIа а я.

Хувцамаш даьд мехка доагама политикан чухь, цо лерхI махулла сиха мехкдаьлтеи гази юкъе йоалаяр, лаьттан тIа кIор баккхар шерделга, йIовхала электростанцеш хьалъелга сихдар. Из дарах кходаьча ахчах, цхьадолча даькъе дукха мах бода кIора шахташ ца ярах кходаьчох а пайда эцаргба гIишлош хьалъяра кхыдола лоархIамера дехкараш кхоачашдеш.

ТIа а йица чаккйоаккхаш латт берригача халкъа боахама а наха эша товараш дукхагIа дара а боккха лоархIам бола химически промышленность сихха дегIайоалаяра программа.

Болх бе йолайолийт яйча а кхачан а промышленноста дуккха а предприятеш. Масала укх шера Кубане болх бе йолалургья низ бола керда шекар доаккха 7 завод, хIаьта тIадоагIача шера болх бе йолалургья хIанз хьалъеш латта 7 завод кхы а. Кубанах вай мехка шекар доаккха керда йоккха центр хулаш латт.

Болхлой, инженерно-технически болхлой, Iилманхой низаш вIашагI а теха партес укх шера керда толамаш даьхад технически прогресса новкъа, кердагIа йола машинаш электронни приборашн аппараташи хьаеш а арахецаш а, балха юкъе телемеханика а автоматика а шерра йоалаярна.

1958 шера промышленносте къахьегама овсарле 1957 шераца нийсйича 6 процент лаккхлу. Промышленни продукцега дIабода мах лохбарах укх шера 10 бетта кходаьд 8 миллиард сомал совгIа ахча.

1958 шу белгалдолаш ца советски юрта боахама. 1953 шера СОКП ЦК сентябрьски Пленум хилча денз, партес дуккха а керттера баллхаш даьд юртбоахаман производство сихха дегIайоалаярна.

Укх шера партес а правительствос а юрта боахаме чакхъяьхай экономически областе паччахьалкхенеи колхозашцеи юкъера гIулакхаш чIоагIа хувцаш а уж тIулакхаш кердача наькъ тIа доахаш а йола лоархIамера шиъ мероприяти.

28 шерал дукхагIа йолча хана Советски паччахьалкхен колхозашцара экономически гIулакхаш леладора юртбоахаман машинаш МТС-ий доалахьа а йолаш, колхозашка ца йоккара лоархIам а беш, заготовкай дукха тайнаш дар керттера формаш — яланза яргйоаца налогий хьиеш дола поставкаш, хIаьта иштта МТС-ий балхах натуроплата телилга а долаш.

Укх шера мохк болабеннаб колхозашка юртбоахама машинаш йолка (дукхагIча даькъе уж ехка а яьннай), паччахьалкхено юртбоахаман продукташ эцара цхьа система оттаяьй.

Заготовкай кердача порядкой кердача закупочни маьхашеи чIоагIа новкъостал дерца юртбоахаме производства тIехьа юсаш а кIезига пайдаш доахаш а хиннача колхозашта. Хланз оттаде мел деза хьалаш оттадаьд ваи мела колхозаш кхы хуртIоацаш. Социалистически юрта боахамо IалашцIе а деза Iалашце иниш а я продукцега дIаоцца мах капиталистическичарел кIезигагIа хулийтилга, хьаьта цунца цхьана колхозникии а совхозий болхлои а бахара хьал дIахо аидарна, дерригача халкъанна пайдаде хургдолаш рознични маьхаш дIахо а чухьанахьа даькара кхы тIа эшар IалашцIелга.

Колхозашцара гIулакхашта а заготовкай политике а селла маира а хьадда а хувцамаш дар вIашгIехьа даькхха могаргдацар вай социалистически даьхен экономика а низ а degIабоалабелга IалашцIе мегача, ший низех йизза тешаш, колхоза ахархои а дерригa халкъ а тешаш йолча коммунистически партена мара. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Укх шера дика хьийкъаь ялат чуийцаьд вай мехка, заготовкаш йисте йоалаш латт, хIаьта вайга йиш я дог гIаддугаш дола хьахиннараш дувца. Ялат кийчдара план тIехкхоачашъяьй, 3,5 миллиард пунт ялат кийчдаьд йийс миллион пунт мара ца эшаш. Эггара дикагIа ялат кьийкъаьча 1956-ча шера дерригa кийчдаь хиннначул дуккха а дуккагIа да из. Уж геттара дика хьийкъаь хиннача 1957-ча шераргчул 30 процент дукхагIа яьхай укх шера шекар доаккхаш йола свеклаш. Соахкарчул 36 процент дукхагIа кийчъяьй даьтта доаккхаш йола культураш. Воамби соахкарчул дукхагIа кийчбаьб, хIаьта боамби бувш йола республикаш дика ка а йоалаш къовсам лоаттабеш я план кхоачашъяра тIехьа.

1-гIа ноябрь хьаоттача хана 145 миллион тонн силос кийчъяьй вай мехка хьайбашта, соахка 88 миллион тонн кийчъяь хиннача метте, цу тIа а хьажкIий силос 1957-ча шераргчул шозза дукхагIа кийчъяьй. Цу толамашца IалашцIе ду хьатIайоагIача гуйран—Iан замалахь хьайбаш дикача хьал тIа хулийтилга, кIийле йол 1959-ча шера хьайбай боахам кхы а лаккхабаккхарна.

Паччахьалкхенна обязательни поставкаш дIаяьха йоллашехь а, укх шера 10 бетта, соахка цу хана кийчдаь хиннначул, хьайбаш 581 эзар тонн дукхагIеи шура 1139 эзар тонн дукхагIеи кийчдаьд. Шура якхара гIулакха укх шера вай мохк Американ вIашагIкхийтача Штаташкарча боарамга кхоачаргба. (ТIоараш тох).

Укх шерара заготовкай итогаш — Сийлахьйоаккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дузача дезача ден сийна колхозашкарча ахархоша, совхозий болхлошеи гIулакхерча нахеи Советски паччахьалкхенна луш дола дика совгIат да. (ТIоараш тох).

МТС-ийн заготовкайи хьакъехь партес хьакхашта яь решенеш нийса хилар вахаро бакъдаьд. XIанз юртбоахаман машинех хьалха эцаш хиннначул дикагIа пайда эц, заготовкай планаш тIехкхоачашъю, айлуш боагIа берригa вай юрта боахам.

1953-ча шера ССКП ЦК-а сентябрьски Пленум хиннначул тIехьагIа мехко хьабена никъ, мадарра аьлча, кхоачашбеш да укх шерарча юртбоахаман производствах хьахиннараш. Вай партен генеральни лине юрта боахаме баькхача Iалаьмате боккхача толамца белгал а боалаш сийлахь никъ ба хьабенар. XIанз социалистически юрта боахама хьалхашка хьаеллалу керда перспективаш, лоархIам болаш дола керда декхараш.

Халкъа материальни хьал-торо дIахо а тоалуш дола шу да ер шу. СССР-а национальни доход шера 8 процент лаккхлургда. 1930-ча ш хинна еррига национальни доход миссел-м из укх цхьан шера тIа а кхийттад. СССР-е национальни доход degIаахара сухалаш лакха хилар баьхьан долаш йиш хиннай городашка а юрташка а бахача къахьегамхошка кхоача пайда лакхбе.

Болхлойн гIулакхера нахи шера 1,5 миллион саг дукхагIа хиннаб, хIаьта алапеш 6 процент тIакхийттад. Шерра дIадоладаьд болхлойн гIулакхера нахи ворхI а ялх а сахьата балха денга боахилга, эггара хьалхарча аргIанна из гIулакх промышленностан укх доакъошка чакх а доаккхаш: кIор боаккха промышленность, Iаьржа металлурги, химически промышленность, хIаьта иштта машинаш еча, мехкдаьттеи гази йоаккхача промышленносте а.

Паччахьалкхен, кооперативни, общественни организацешкара бахаш болча нахага дIакхоачаш дола деррига ахча а льготаш а укх шера 215 миллиард сомал совгIа хургда. Из соахкарчул 14 миллард сом дукхагIа хул. 1958-ча шера духхьала пенсеш а 64 миллиард сом лургда. Из 1955-ча шера денначул шозза дукхагIа хул.

Советски халкъа материальни хьал-торо лаккхялар къаьгта дика хьахьокх наха йохкашэцаш йола хIамаш хадданза дукхагIа хиларо. Алхха укх тIехкхьарча шин шера а йохкашэцаш йола хIамаш 20 процент дукхагIа хиннай. 1940-ча шера мехка чухь деррига дехкачийцьча товарах ах миссел хул цу тIакхийттача проценто лоацаш дола товар а. Укх шера вIашн нийслуш долча маьхашца аьлча, 1940-ча шера дехкачул 2,7-ззеи дукхагIа товараш дохкаргда.

Бахача нахага дохкаш дола товараш селла дукхагIа хиннадале а, хIаьта а цхьацца дола товараш ца тоъаш моттигаш нийслу хIанз а, из бахьан долаш цхьацца йолча моттигашка доахкача кхоачам боацараша из гIулакх кхы а кIоаргача хьо.

Пйдархошта деш дола гIулакх тоадара духьа а тикай а хIамаш йохкача кхыча моттигий а дукхагIа нах чакхбалийта тардалийтара духьа а юкъе кхухьаш я торговлен керда прогрессивни методаш. Даа хIама хьалуш а, мах беш а нах а боацаш, юкъара хIама дуаш йолча моттигийн магазинийн болх, шоашта эш-эша гIулакх хьатIаухача наха шоаш леладарга баккхар, эзаь, нийсдаь, хьоарчадаь товараш дохкар, торгови автоматашка гIолла товараш дохкар, иштта кхы дола а гIулакхаш да уж. Цхьацца бола торгови болхлой кхетаде ца ловш хиларах мела лел, хIаьта, пйдархой гIулакха толашагIа йола формаш юкъе йоалаелга. Торгови предприятей балхаца хIанз а дукха кхоачамбоацараш да, мелла новкъа дале а, зуламаш делга а дIадаьннадац. Торгови болхлой кхетамца кхебара гIулакх тоаде дезаш да. Уж кхоачамбоацараш дIадахарна динза даргдоацаш да, торгови предприятей балха бола тIахьожам наха шоай бе боллилга, цу гIулакха тIаоза еза бахаш болча наха эшар фуд а ховш, торгови аппарата болх тахка а ховргдолаш, кхоачамбоацараш гучадаха а, уж (из керттера дар а да) дIадаха а могаргдолаш йола еррига общественни актив.

Геттара чIоагIа даьржад наха чуIе цIенош хьалделга. Из болх мел чIоагIа шербеннаб дагадохийтарна кхоачам ба ер аьлча а: 1958-ча шера городашка бахача наха чуIе хьалдергда 62 миллион квадратни метр хиллал дола цIенош. Ужаш хул бIарччача шоллагIча пятилеткаш даьхарел цIаIаши ахаши дукхагIа. (ТIоараш тох). Иштта сиха degIадоагIа колхозникашеи юрташкарча интеллигенцеси шоай низах хьалдеш дола цIенош а.

Вай мехкарча къахьегамхой хьал-торо тоалларо, унахцIено лорааяра даькъе паччахьалкхено даьча дуккхача гIулакхаша IалашцIаьд нах унахцIенагIа хуллеи дукхагIа белгалеи. XIара итт-итт эзар сага 17 лор кхоач вайцига, паччахьа Россе алхха цхьа лор воацар кхачацар, хIаьта США 1955-ча шера алхха 12 лор воацар кхачацар. Молхаши лорий балха эшаш йола оатхалаши укх шера арахец 1950-ча шера хийцаьчул 4,1-ззеи, 1940-ча шера хийцаьчул 10,5-ззеи дукхагIа. Ала доагIаш да, карагIдаьннараш мелла дукха дале а, бахача наха эша дарбаш дара гIулакхаца дукха кхоачамбоацараш хилар а уж дIадаха дезаш хилар а.

Вай боахам degIабара даькъе даьхача толамашта IалаьмателоккхагIо хиннад городашка а юрташка а наьха хьинар лакхдаларах, социалистически демократи дIахо а degIаахарах, парте нахацара бувзамаш чIоагIдаларах.

Укх шера вайна карагIдаьннача хIамашка хьежача кхы а дикагIа бIаргагу, соахка партен генеральни линена атака яьча, партес бохабаьча Маленкос, Кагановича, Молотовс, Шепиловс вIашагIъелла хиннача партена духьаларча группан гIулакхаш нийса доацаш а зене а хилар. (ТIоараш тох).

Укх шера вай мехка дIахо а леладаьд паччахьалкхен управленен органаш тIа-тIа тоаелга, общественни организацей функцеш шеръелга, эггара хьалха профсоюзни организацей яраш а шеръеш, цар хьинар, предприятейи учрежденейи балхацара, бюрократизмаца лоаттабеча къовсама, хIаьта иштта бахархой хьашташ IалашцIара даькъе а цар лоархIам а лаккхелга. ТIа-тIа духхагIа лоархIам болаш хул критикеи самокритикеи — кхоачамбоацараш гучадахарнеи, уж дIадахарнеи толашагIа дола молха а, коммунистически кхетамца нах хьалкхебарна эшача гIулакхеи цхьа гIулакх а да из.

Советски нах хадданза коммунистически кхетамца кхебеш вай парти хиларо тешам лу дика ка а йоалаш вай дIахо дIагIорг хиларна. Къаьнарча замах юхедисаь, къаракъаш мелилгеи хулиганство лелаелгеи а, уж санна леладе тоам боацца кхы дола гIулакхаш а ла йиш йоацаш лерхIаш а, хоадам боллаш царца къовсам лоаттабеш а я парти. Вай обществан тIахургдолчун дукха да къонача тIехьенах пийша. Вайна лов из тIехье массе а оагIорахьа образованни йолаш, къахьегамца морзо йолаш, культурни, моральни гIулакхашта цIена, идейни тIулакхашта чIоагIа хилар. Цунах хеттаь боккха лоархIам болаш да, хIанз массанахьа а дувцаш долча, вай кхалкъа абразованен ерригача системе а де аргIа кхьаьчача хувцамий хьакъехьарча записка тIа пов. Хрущевс хьоадаь гIулакхаш. Кадраш кийчъяра а кхетамца кхеяра даькъе доккхий хIамаш кафагIа даьннад вайна. Юкъерча а лакхерча а школашка де лерхIаш долча хувцамашца гIо дергда тIакхувш йоагIача тIехьенна коммунизм хьалъярца йолча кердача этапо дIадеххача тайпара шоай кхетам лаккхабаккха.

Воай боахаман а, паччахьалкхен а, культурни а гIулакхашта чIоагIа лоархIам болаш долча дешашта халкъанца дагаювлаш хургья партя дIахо йодача кана а. Дика ка а йоалаш дIахо а хьалхашкахьа ахарна хиланза даргдоаца гIулакх лерхI цох партес. Кастта партес, ювца аьнна, халкъанна хьалхашка хьоргья халкъа боахам degIабарна йолча ворхI шера плана контрольни цифраш. Вай degIадахкара перспективай дешаш дувцача болхлоша, колхозникаша, инженераша, техникаша, Iилманхоша, Советски Союза берригача къахьегамхоша эггара доккхагIа дола даькъа лацаро гIодергда вай торонаш пучаяхарна, нийсагIа йола решенеш юттаярна, партен съезло хьалхашка оттадаь декхараш дика кхоачашде халкъ кийчдарна.

Дерригача советски халкъо чIоагIа degаш гIоздоалаш кхаъ хинна тIаийцар партен XXI-гIа съезд гIулгъярах бола хоам, ший къахьегам айбарца, керда толамаш даханца цу съездана духьал а додаш. (ТIоараш тох).

«Фантастически сухалца моллагIаш хинна а хувцамаш хургда, аьлча, вайцига цхьаккха а тешаргзац — яьхад Ленина, — цхьабакъда, бокъонцарча сухалах, из ше ма хиллара хьа а ийцаь, degIаахарна хьашгдоллаш йолча исторически юкъаца йистаь йолча сухалах, — иштарча сухалах, нагахьа санна болама доал деш яр бокъонца йола революционни парти яле, иштарча сухалах вай теша а теш, фуннах хиларах цу тайпарара сухалаш вай йоахарг а я». (ТIоараш тох). (Том 33, оагIув 355).

degIадахкарна кердача мулах чудолаш доахк вай, мехка хIама хьадеш дола низаш кхы а сихагIа degIадоагIаргдолча, коммунизм хьалъяра новкъа вай Даьхе сихха хьалхашкахьа дIагIоргйолча мулах.

Машар бахьан лоаттабу къовсам—вай арахьарча политикан генеральни лини я

Новкъостий!

ЛоархIаме шин гIулакх да дунен халкъашта юкъерча хIанзарча лоаттама къоастам беш дараш. ЦIхьан оагIонгахьара, империализмани реакцени низаш да машар бохабе, цига а вокхазахь а тIема кхерам тIатувсаш дола гIулакхаш оттаде, сатем боабаь дуне леладе, хIанз-хIанз тIом ма хулий, аьнна, хеталуш дола хьал лоаттаде гIерташ. Воах оагIонгахьара, хIаьта из керттера а да, реакционни гIозараша мелла уж гIулакхаш хьувзадой а дунен халкъашта юкъера гIулакхаш вай замах degIаух машара, демократен, социализман низаш чIоагIлургдолча оагIорахь.

Дунен шоллагIа тIом хиннанул тIехьагIа овлан тIара кувцабеннаб дунен тIа вIашдухьал латтача низий боарам. Цо торо хилийтар вай партен XX-ча съездага, хIанчул тIехьа тIом хиланза баргбоацаш бац, тIом ца хулийташ соцабе могаргдола низаш долаш да хIанз дунен тIа яхаш, йола исторически вывод е. Из лоархIамера положени нийса хилар бакъдир уккх тIехкхьарча шерашкахь хиннача гIулакхаша.

Марксизман-ленинизман байракха кIал коммунизман низаш кхотадарна а, машара тIехьа, социализманна тIехьа лоаттабеча къовсама а чIоагIа лоархIам болаш хилар соаккха Октябра 40 шу дузача хана Москве хиннача социалистически мехкашкарча коммунистическии болхлойн партей а ерригача коммунистическии болхлойн партей а викалий Совещани. дIадахача шера кхы а дукхагIа кхотаенна вIашкаенай социалистически мехкий сийлахь йоккха барт-цхьоагIо, деррригача дунен тIарча коммунистическии болхлойн партей пролетарски интернационализман ларда тIара идеологически цIаIал. Из гучадаьлар массавар барта волашн чIоагIеи вай канара ревизионизм йоахаеш уж духьал баларах.

Социалистически мехкий коммунистическии болхлойн партей викалий Совещане Декларацe тIа бокъонца къоастам баьб, малагIа общественни низ ба вай хана машар ца бохабайта а тIема кхерам дIабаккха а мегаргдолаш бар.

Из ба — социалистически паччахьалкхений йохаргйоаца лагерь.

Из ба — империалисташта духьал а йолаш, социалистически мехкашца цхьана йоккха машара зона еш йола Азени Африкани машар безаш йола паччахьалкхенаш.

Из ба — деррригача дунен болхлой класси цун авангард — коммунистически партеши.

Из ба — колонешкеи ахколонешкеи дахача халкъаша мукъадалара тIехьа лоаттабу къовсам.

Из ба — машара тIехьара дуккхача халкъий болам, цу даькъе империалистически мехкашка а тIехь.

Из ба — шоай нейтралитет кхайкаяь дола Европан мехкашкара халкъаш, Латински Америка халкъаш.

Лаьттан букъ тIа вахара кIара къахьегама саго сатувсаш а дага доаллаш а дола хIама къоаргадаь хьаьннад «Машара Манифеста» тIа: «ТIом ца хила йиш йоацаш бац, тIом ца хилийташ соцабе могаргдола низаш долаш да хIанз дунен тIа яхаш, йола исторически вывод е. Из лоархIамера положени нийса хилар бакъдир уккх тIехкхьарча шерашкахь хиннача гIулакхаша.

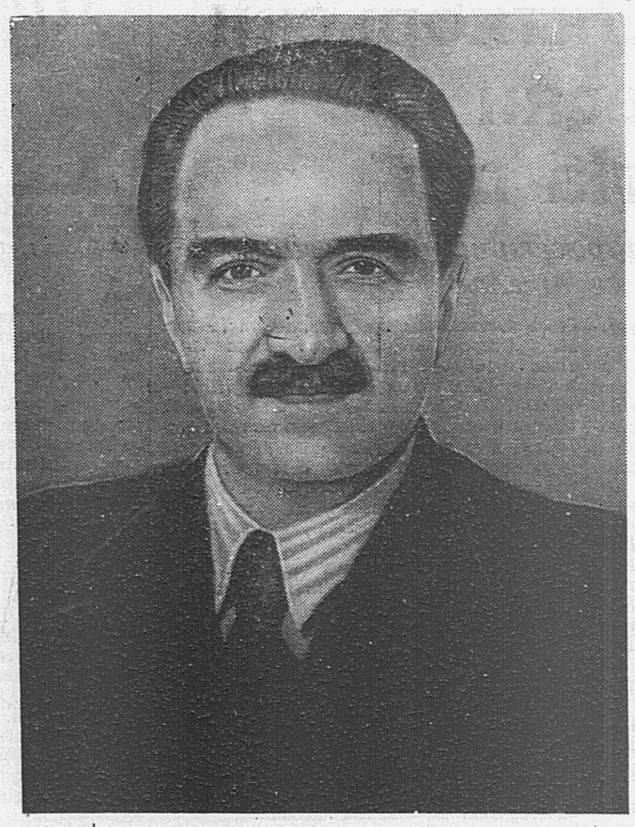

Из ба — социалистически паччахьалкхений йохаргйоаца лагерь.

Из ба — империалисташта духьал а йолаш, социалистически мехкашца цхьана йоккха машара зона еш йола Азени Африкани машар безаш йола паччахьалкхенаш.

Из ба — деррригача дунен болхлой класси цун авангард — коммунистически партеши.

Из ба — колонешкеи ахколонешкеи дахача халкъаша мукъадалара тIехьа лоаттабу къовсам.

Из ба — машара тIехьара дуккхача халкъий болам, цу даькъе империалистически мехкашка а тIехь.

Из ба — шоай нейтралитет кхайкаяь дола Европан мехкашкара халкъаш, Латински Америка халкъаш.

Лаьттан букъ тIа вахара кIара къахьегама саго сатувсаш а дага доаллаш а дола хIама къоаргадаь хьаьннад «Машара Манифеста» тIа: «ТIом ца хила йиш йоацаш бац, тIом ца хилийта йиш я, машар ларабе а чIоагIбе а йиш йолаш ба»! (ТIоараш тох).

Укх тIехьарча кхаь шера империализмо масехк моттиге тIема гIулакх кхохкадаьд, цхьабакъда, социалистически мехкий, машар хьаштдолаш йолча ерригача паччахьалкхений а калкъий а низо ца хулийташ соцабир тIом.

1956-ча шера Англии Франции Израилаца цхьана Египтах летар.

Цул тIехьагIа кхоачаш цхьа шу а далалехь, Турцес гIо а деш, США-си Англеси кийчдир Сиреца тIом белга. Цу шиннна а метте, Советски Союз, деррригa социалистически мехкаш, машар хьаштдолаш йола кхы паччахьалкхенаш оарцагIа ялар бахьан долаш, Iарабий мехкашкарча халкъаша турпале къовсам лоаттабар бахьан долаш агресси йохайир, агрессораш доккха эхь тIехьа а долаш лелхабар Египтера, уж лоархIабанзар Сирех лата а.

Американски империализмои Голландски колониализмои колониальни кхыча паччахьалкхенаша — НАТО-н членаша—гIо а деш, косвенни агрессии йир Индонезийски республиканна духьал, цига цар вIашагIъеллар герзашцара мятеж. Шоай мохк дукха безарах дегаш айденна индонезийски халкъ хиларах а, социалистически мехкашеи машар хьаштдолаш йолча кхыча паччахьалкхенашеи Индонезе гадаккхарах а мятеж йохайир. Индонезес карара далийтанзар ший къаман лоIамах ше хулга. Цу тIа а, диззаь гучадаьлар НАТО-н агрессивни блок империалистически паччахьалкхений штаб йолга, Азени Африкани мехкий халкъаша лелабеча кортмукъален боламца къовсам лоаттабарна вIашагIъелла йолга.

Массехк бутт хьалха Ливане, халкъана духьалара правительство дIаяккхара тIехьа чура къовсам болабеннача хана империалистически паччахьалкхенаша, эггара хьалха США-с а гулбеш, шоай флот а бIу а цу зIамигача паччахьалкхенна гоннахьа тIагулбир. ХIаьта къаьна Iаьдал дIа а доаккхаш, Иракски республика хьа а еш Ираке революци йиккхача хана американски бIиво Ливане Iо а бесса, мохк дIалаьцар. Цар лийрхIар дар, ливански халкъа лоIам тоIабелга хинна ца Iеш, Иракера революци саIайда ювлга а. Англес а ший оагIорахьара хьаллаьцар из агрессивни гIулакх. Юхерча Малхбоале империалисташа оттадаьча тIема авантюрай хьалах пайда йийцаь, цо дIалаьцар Иордани.

Iарбий мехкий халкъаша империалистически агрессена духьал лоаттабеча къовсама тIехьа эттар Советски Союз, социалистически мехкаш, кхыйола машар беза паччахьалкхенаш, Ливанереи Иорданереи эскар арадаккха ООН-га соцам а байтар. Укхаза а империализми колониализми юхасацанза а тIехьашка ца яьлча а яланзар. Чам боацаш хьоае йийзар американскии английскии империалистий... (ТIоараш тох). Деррригача халкъашта, эггара хьалха Iарбий халкъа а боахаш, шоаш гуча баьхар цар юха а.

Юхерча Малхбоале лотаяь цIи йоае а кхелехьа, Тайвань гIайре тIа оккупаци ярах шоаш баьча тIема кхувча цIи тоха болабелар американцаш. Китайски Халкъа Республика тIатаIаргья, китайски къаьна городаш атомни бомбашца йохаергъя яхаш американски инаралаша даьча кхерамаша кхы а чIоагчIагIа кхотадир китайски халкъ, Iалаьмате чIоагIа айдир цун патриотически дог, шоай мохк а шоай паргIато а бахьан овтта, доазол дехьарча империалисташеи цар овттабаьрашеи дIалаьца китайски лаьтташ мукъадаха хьалгIоттадир из. (ТIоараш тох).

Президент Эйзенхауэра СССР-а Министрий Совета Председателa Н. С. Хрущевс дахьийтача письмо тIа Китайски Халкъа Республика тIатаIар Советски Союза тIатаIара нийсса лоархI оаха а аьнна, Советски Союзо хьадда хьаллаьцар Китайски Халкъа Республика. (ТIоараш тох).

ХIаьрбаьнна хьайзача американски инаралийн политикийн дIоахденнача кертошта шийла хий хилар цох. Американски тIемахоша хIанз а тIехьа Китаян форда йистошка тIема хаьшк-хьекхе а, КНР-о машар беза политика лелаяр бахьан долаш Тайвана районе хьовш латта тIом соцабир.

Дунен тIа цкъа цхьан миIинге, тIаккха вокх миIинге тIема цIераш етташ, дунен тIа ший доал оттаде гIертарца юха а ше гучаяьккхай дунен жандарман гIулакх йийна тIаийцача американски империализмо. Цхьабакъда, агресси юхатоха а машар бахьан духьал овтта а йизза чIоагIо яь халкъаш духьал нийслу цунна массанахьа а! Агрессораша лерхIараша тIагIертта дIадех вайгара фийлал, тIема духьал овтта могаргхилар, Октябрьски революцес даьхараш тешшаме лорадош латта халкъа Советски Арми тоаяр мамогга лакхделга. (ДIаьхденна тIоараш тох).

Г-на Даллеса «низа позице тIареи» тIом хилийта йиш я, машар ларабе а чIоагIбе а йиш йолаш ба»! (ТIоараш тох).

Укх тIехьарча кхаь шера империализмо масехк моттиге тIема гIулакх кхохкадаьд, цхьабакъда, социалистически мехкий, машар хьаштдолаш йолча ерригача паччахьалкхений а калкъий а низо ца хулийташ соцабир тIом.

1956-ча шера Англии Франции Израилаца цхьана Египтах летар.

Цул тIехьагIа кхоачаш цхьа шу а далалехь, Турцес гIо а деш, США-си Англеси кийчдир Сиреца тIом белга. Цу шиннна а метте, Советски Союз, деррригa социалистически мехкаш, машар хьаштдолаш йола кхы паччахьалкхенаш оарцагIа ялар бахьан долаш, Iарабий мехкашкарча халкъаша турпале къовсам лоаттабар бахьан долаш агресси йохайир, агрессораш доккха эхь тIехьа а долаш лелхабар Египтера, уж лоархIабанзар Сирех лата а.

Американски империализмои Голландски колониализмои колониальни кхыча паччахьалкхенаша — НАТО-н членаша—гIо а деш, косвенни агрессии йир Индонезийски республиканна духьал, цига цар вIашагIъеллар герзашцара мятеж. Шоай мохк дукха безарах дегаш айденна индонезийски халкъ хиларах а, социалистически мехкашеи машар хьаштдолаш йолча кхыча паччахьалкхенашеи Индонезе гадаккхарах а мятеж йохайир. Индонезес карара далийтанзар ший къаман лоIамах ше хулга. Цу тIа а, диззаь гучадаьлар НАТО-н агрессивни блок империалистически паччахьалкхений штаб йолга, Азени Африкани мехкий халкъаша лелабеча кортмукъален боламца къовсам лоаттабарна вIашагIъелла йолга.

Массехк бутт хьалха Ливане, халкъана духьалара правительство дIаяккхара тIехьа чура къовсам болабеннача хана империалистически паччахьалкхенаша, эггара хьалха США-с а гулбеш, шоай флот а бIу а цу зIамигача паччахьалкхенна гоннахьа тIагулбир. ХIаьта къаьна Iаьдал дIа а доаккхаш, Иракски республика хьа а еш Ираке революци йиккхача хана американски бIиво Ливане Iо а бесса, мохк дIалаьцар. Цар лийрхIар дар, ливански халкъа лоIам тоIабелга хинна ца Iеш, Иракера революци саIайда ювлга а. Англес а ший оагIорахьара хьаллаьцар из агрессивни гIулакх. Юхерча Малхбоале империалисташа оттадаьча тIема авантюрай хьалах пайда йийцаь, цо дIалаьцар Иордани.

Iарбий мехкий халкъаша империалистически агрессена духьал лоаттабеча къовсама тIехьа эттар Советски Союз, социалистически мехкаш, кхыйола машар беза паччахьалкхенаш, Ливанереи Иорданереи эскар арадаккха ООН-га соцам а байтар. Укхаза а империализми колониализми юхасацанза а тIехьашка ца яьлча а яланзар. Чам боацаш хьоае йийзар американскии английскии империалистий... (ТIоараш тох). Деррригача халкъашта, эггара хьалха Iарбий халкъа а боахаш, шоаш гуча баьхар цар юха а.

Юхерча Малхбоале лотаяь цIи йоае а кхелехьа, Тайвань гIайре тIа оккупаци ярах шоаш баьча тIема кхувча цIи тоха болабелар американцаш. Китайски Халкъа Республика тIатаIаргья, китайски къаьна городаш атомни бомбашца йохаергъя яхаш американски инаралаша даьча кхерамаша кхы а чIоагчIагIа кхотадир китайски халкъ, Iалаьмате чIоагIа айдир цун патриотически дог, шоай мохк а шоай паргIато а бахьан овтта, доазол дехьарча империалисташеи цар овттабаьрашеи дIалаьца китайски лаьтташ мукъадаха хьалгIоттадир из. (ТIоараш тох).

Президент Эйзенхауэра СССР-а Министрий Совета Председателa Н. С. Хрущевс дахьийтача письмо тIа Китайски Халкъа Республика тIатаIар Советски Союза тIатаIара нийсса лоархI оаха а аьнна, Советски Союзо хьадда хьаллаьцар Китайски Халкъа Республика. (ТIоараш тох).

ХIаьрбаьнна хьайзача американски инаралийн политикийн дIоахденнача кертошта шийла хий хилар цох. Американски тIемахоша хIанз а тIехьа Китаян форда йистошка тIема хаьшк-хьекхе а, КНР-о машар беза политика лелаяр бахьан долаш Тайвана районе хьовш латта тIом соцабир.

Дунен тIа цкъа цхьан миIинге, тIаккха вокх миIинге тIема цIераш етташ, дунен тIа ший доал оттаде гIертарца юха а ше гучаяьккхай дунен жандарман гIулакх йийна тIаийцача американски империализмо. Цхьабакъда, агресси юхатоха а машар бахьан духьал овтта а йизза чIоагIо яь халкъаш духьал нийслу цунна массанахьа а! Агрессораша лерхIараша тIагIертта дIадех вайгара фийлал, тIема духьал овтта могаргхилар, Октябрьски революцес даьхараш тешшаме лорадош латта халкъа Советски Арми тоаяр мамогга лакхделга. (ДIаьхденна тIоараш тох).

Г-на Даллеса «низа позице тIареи» тIом хилийта йиш я, машар ларабе а чIоагIбе а йиш йолаш ба»! (ТIоараш тох).

Укх тIехьарча кхаь шера империализмо масехк моттиге тIема гIулакх кхохкадаьд, цхьабакъда, социалистически мехкий, машар хьаштдолаш йолча ерригача паччахьалкхений а калкъий а низо ца хулийташ соцабир тIом.

1956-ча шера Англии Франции Израилаца цхьана Египтах летар.

Цул тIехьагIа кхоачаш цхьа шу а далалехь, Турцес гIо а деш, США-си Англеси кийчдир Сиреца тIом белга. Цу шиннна а метте, Советски Союз, деррригa социалистически мехкаш, машар хьаштдолаш йола кхы паччахьалкхенаш оарцагIа ялар бахьан долаш, Iарабий мехкашкарча халкъаша турпале къовсам лоаттабар бахьан долаш агресси йохайир, агрессораш доккха эхь тIехьа а долаш лелхабар Египтера, уж лоархIабанзар Сирех лата а.

Американски империализмои Голландски колониализмои колониальни кхыча паччахьалкхенаша — НАТО-н членаша—гIо а деш, косвенни агрессии йир Индонезийски республиканна духьал, цига цар вIашагIъеллар герзашцара мятеж. Шоай мохк дукха безарах дегаш айденна индонезийски халкъ хиларах а, социалистически мехкашеи машар хьаштдолаш йолча кхыча паччахьалкхенашеи Индонезе гадаккхарах а мятеж йохайир. Индонезес карара далийтанзар ший къаман лоIамах ше хулга. Цу тIа а, диззаь гучадаьлар НАТО-н агрессивни блок империалистически паччахьалкхений штаб йолга, Азени Африкани мехкий халкъаша лелабеча кортмукъален боламца къовсам лоаттабарна вIашагIъелла йолга.

Массехк бутт хьалха Ливане, халкъана духьалара правительство дIаяккхара тIехьа чура къовсам болабеннача хана империалистически паччахьалкхенаша, эггара хьалха США-с а гулбеш, шоай флот а бIу а цу зIамигача паччахьалкхенна гоннахьа тIагулбир. ХIаьта къаьна Iаьдал дIа а доаккхаш, Иракски республика хьа а еш Ираке революци йиккхача хана американски бIиво Ливане Iо а бесса, мохк дIалаьцар. Цар лийрхIар дар, ливански халкъа лоIам тоIабелга хинна ца Iеш, Иракера революци саIайда ювлга а. Англес а ший оагIорахьара хьаллаьцар из агрессивни гIулакх. Юхерча Малхбоале империалисташа оттадаьча тIема авантюрай хьалах пайда йийцаь, цо дIалаьцар Иордани.

Iарбий мехкий халкъаша империалистически агрессена духьал лоаттабеча къовсама тIехьа эттар Советски Союз, социалистически мехкаш, кхыйола машар беза паччахьалкхенаш, Ливанереи Иорданереи эскар арадаккха ООН-га соцам а байтар. Укхаза а империализми колониализми юхасацанза а тIехьашка ца яьлча а яланзар. Чам боацаш хьоае йийзар американскии английскии империалистий... (ТIоараш тох). Деррригача халкъашта, эггара хьалха Iарбий халкъа а боахаш, шоаш гуча баьхар цар юха а.

Юхерча Малхбоале лотаяь цIи йоае а кхелехьа, Тайвань гIайре тIа оккупаци ярах шоаш баьча тIема кхувча цIи тоха болабелар американцаш. Китайски Халкъа Республика тIатаIаргья, китайски къаьна городаш атомни бомбашца йохаергъя яхаш американски инаралаша даьча кхерамаша кхы а чIоагчIагIа кхотадир китайски халкъ, Iалаьмате чIоагIа айдир цун патриотически дог, шоай мохк а шоай паргIато а бахьан овтта, доазол дехьарча империалисташеи цар овттабаьрашеи дIалаьца китайски лаьтташ мукъадаха хьалгIоттадир из. (ТIоараш тох).

Президент Эйзенхауэра СССР-а Министрий Совета Председателa Н. С. Хрущевс дахьийтача письмо тIа Китайски Халкъа Республика тIатаIар Советски Союза тIатаIара нийсса лоархI оаха а аьнна, Советски Союзо хьадда хьаллаьцар Китайски Халкъа Республика. (ТIоараш тох).

ХIаьрбаьнна хьайзача американски инаралийн политикийн дIоахденнача кертошта шийла хий хилар цох. Американски тIемахоша хIанз а тIехьа Китаян форда йистошка тIема хаьшк-хьекхе а, КНР-о машар беза политика лелаяр бахьан долаш Тайвана районе хьовш латта тIом соцабир.

Дунен тIа цкъа цхьан миIинге, тIаккха вокх миIинге тIема цIераш етташ, дунен тIа ший доал оттаде гIертарца юха а ше гучаяьккхай дунен жандарман гIулакх йийна тIаийцача американски империализмо. Цхьабакъда, агресси юхатоха а машар бахьан духьал овтта а йизза чIоагIо яь халкъаш духьал нийслу цунна массанахьа а! Агрессораша лерхIараша тIагIертта дIадех вайгара фийлал, тIема духьал овтта могаргхилар, Октябрьски революцес даьхараш тешшаме лорадош латта халкъа Совет

А. И. МИКОЯНА ДОКЛАДАХ ЮХЕДИСАР.

Вай оагIорахьара де йиш мел яр ду вай, ядерни тохкамаш делга дIадаккхарах Женеве йолаенна кхаь паччахьалкхен викалий совещани толамца чакхъяккха. ХIаьта толам баккха укхаза цаI мара бахьан дац: тохкамаш делга цIаккха хургдоацаш дIадаккха а цу хьакъехьа барт бе а ха хьаэттай. Духхьал цунах мара ала йиш яц толам ба, халкъашта дагадоаллар духхьал цунца мара кхоачашдергдац совещанес **(ТIоараш тох)**.

ХIама ца эшаш шу дIадаьннад, дунен халкъашта юкъе латта кхохкам мелбе лерхIаш, паччахьалкхенашта эггара керте латтарий совещане е аьнна Советски правительствос предложени оттаяь. Иштта йола совещани елга дунен тIарча адамашта мел дезаш хиннад а дезаш да а дика хьахьокх, США-н, Англен, Францен правительственни гIозараш из совещани тульяра гуччахьа духьал довла лоархIа ца даро а. Цудухьа цар массаза а шоаш леладеш дола тIехьа теттеи юкъе юкъ ехкеи гIулакх а оттадир, Малхбоалерча Европан хьалах дар санна дола, гуччара провакационни дешаш цу совещане эггара хьалха дувца оттадар дIа а дийхар. Из бахьан долаш хIанз иштта дIалатт из гIулакх.

ХIара шера духхагIа хул Советски Союзо доттагIал леладу, гIулакхашцара а политически а бувзамаш леладу мехкаш.

Советски Союзаи социалистически лагера кхыча мехкаштеи юкъе дегIадаьхка ца Iеш, тайптайпарча дунен континенташ тIа долча мехкашца а дегIадоатIа вай доттагIлени барт-цхьоагIони гIулакхаш. Цу хьакъехьа из гIулакх толам болаш ца хиларахи цхьадолча мехкашцара гIулакхаш кхы а дикагIа хилар ловш латтарахи вай бехке дац.

Советски Союзо низ тIа а бахийтаб, низ тIа а ухийт массадолча мехкашцара экономически культурнии бувзамаш дегIадоаладара барт-цхоагIо а доттагIал а оттаде дикагIеи нийсагIеи бола никъ из лерхIаш. Шеррача планаца дунен халкъашта юкъе экономически барт-цхьоагIо дегIайоалаярна новкъостал де ший йиш мел яр даьд Советски Союзо, торговли дегIайоалаяр а Iилман уйлаш технически прогресси вIаши йовзийтар а цу юкъе а доаладеш.

Иштта бола никъ дIахьош да деррига социалистически мехкаш а. Из туш да кхыметтел, социалистически мехкий арахьарча торговлен оборот 1950 шера 39 млрд. сом хиларах, е дунеи торговлен 8 процент хиларах, хIаьта 1957 шера 100 млрд. сом гаррга яр из, дунен мехкий ерригача а товарооборота 10 процент совгIа а лоацаш.

Социалистически мехкашта юкъе дунен халкъашта юкъера къахьегам бекъабалар кIоаргденнилга, боахама вIаши дувзаденна доакъош дегIадоаладара планаш цхьан бартах хилар, промышленни продукци арахецара хьакъехьа кооперацн а специализаци а айъялар гойташ царна юкъерча экономически барт-цхоагIон керда кхы а толашагIа йола этап дIайолайир экономически деташ дувцаш укх шера май бетта социалистически мехкий коммунистическии болхлойи партей викалий хиннача совещане.

Культуран, Iилман, техникан, просвещенен, унахцIенолораяра, туризман даькъе Советски Союза дунен халкъащцара бувзамаш чIоагIа шерденнад. Хьалха санна доацаш, укх тIехьарча шерашкахь доазол дехьара бIаь эзараш нах хиннаб Советски Союзе, дукха советски нах кхыча мехкашка а хиннаб.

Иштта нах дIа-хьа ахаро догдолийт машара тIехьа къовсам лоаттабе, довзийт Советски Союзах дола бакъдараш. Гой, хIанз дукха ха йоацаш вайцига хьоашалгIа баьхка хилар Таиланда парламентареш. Шоай даьй мехка цIабахача, пресс-конференце цар дийцар «Советски Россена духьал лелаю пропаганда ше маярра харц а я, Россия ше йолча тайпара хIанз миштай а хов шоашта», яхаш **(ТIоараш тох)**.

Чайковске цIерахча московски конкурсе къонача американски пианиста Ван Клиберна баьккха толам шерра бовзаш ба. Нагахьа санна мугIарах волча американски сага, Клиберна, хIаьта кхы дуккхача американций уйлаш Даллеса ший политикаца дIахьоре, хIанз долча тайпара хургдарий СССР-аи США-неи юкъера гIулакхаш?

Музыканташ а актераш а, кинодеятелаш а спортсменаш а, писателаш а Iилмахой а, художникаш а къехархой а мехкашка дIа-юха ахаро халкъашта юкъера доттагIал тIа-тIа чIоагIду. Дагалацал оаш советски балета доазол дехьа увттаяьча гостролеша баьккха толам. «Ташкента дух» хьадаьча Азеии Африкани мехкашкарча писателий Конференцен толама прогрессивни лоархIама мах баь вала хала да.

Доазол дехьара просвещенен дукха болхлой хиннаб Советски Союзе. Вайцига халкъа дешара гIулакхаш оттадарах дола бакъдар дIадийцар цар. Американски делегацена керте хиннача, США-н просвещене управленен кьалхле лелаеча Дертика аьлар: «Паччахьалке ше хиларах тарра, СССР-о къаман прогресс ше йола просвещенен гIулакх мишта леладу ховш дацар тхо... Американски 10 педагог шоашта бIаргдIайначо дика кхетавав цIавера».

Культуран а Iилман а дешаш вIаши довзийтара къакъехьа дунен мехкашта юкъера 90 соглашени яьй Советски Союзо, царех дукхагIа яраш дика, вIаши пайда боалаш кхоачашъеш а я.

Бакъда, кхыдола хьокхамаш а да, Англен хьакъехьа дараш санна. ЙоагIаш йола органаш, хьалхагIа иштта соглашени е раьза а хинна, цул тIехьагIа из йохае бахьанаш дагалувца яьлар, цхьабакъда, из, охьагучох, Советски Союзацара гIулакхаш тоаде безам боацача хIанзарча Англен консервативни правительствон юкъара лини я. ХIанз укхаза ала доагIаш да, ши кIира хьалхагIа Лондонски университете ше къамаьл деш, Англен премьер Макмиллана СССР-а духьаларча тийшабалха хьакъехьа культурни бувзамех пайда эца тIахьийха хилар. Из тайпа дола тIахьехамаш керда дац, гучох хIанз Макмиллан моццагIе а дIабаьннача советски Iаьдала духьаларча донкихотий лаврех хьогаш ва.

Тамашийна дола бакъдараш а да, вIалла дага а доацаш хьоашалла бахараш тIаэца ца тугаш фусам даьша сенца хьалхле лелаю кхетаде хала долаш: вай делегаци Чикаго банкете а зоосаде а ца йохийташ, хьалххе а концерташ увттаде йийцача США-н городашка пианистага концерташ ца увттаяйташ, «християнски демократизм» жерда араялар хьахьокхаш хиларах, Европена го баькка боагIа 850 советски турист чувата Италес мукъа ца луш дола бакъдараш да, царех хьанна а малагIа а пайда баргба мелла хьаькъал долчо а кхетадергдоацаш.

ВIашагIбетталуш а карагIдаьннараш дIахьокхаш а ах шера латтача деррига дунен Брюсселерча выставкан боккха лоархIам ба. Кхоачам болаш да, «нах тIаувзаш бола низ цунгара хьабоагIа», яхаш бельгийски цхьан газето шийх язде ча советски павильоне 30 миллион совгIа саг хиннав аьлча. 520 совгIа приз а медаль а чькхкхай Советски Союзо.

ЛоархIам болаш да, Советски Союз чехка дегIайоагIаш хилар белгалдоаккхаш, вай павильоне хиннача дукхача наха а прессо а вай мехка дош гIулакхаца чIоагIдеш да яхаш яздар а. «Ле пепль» яхача бельгийски газето укх шера 21 июне вайна карагIдаьннараш дувцаш яздора: «Из дворец (выставкера СССР-а павильон я из) Лаккехьарча Совета сессе Хрущевс даьча къамаьла тара я. Массадолча хьакъехьа СССР тамашера дегIаяр гойт цо», **(ТIоараш тох)**.

Халкъашта юкъе бувзамаш хиларои вIаши дIа-юха ахарои нах вIаши кхетабар а машара гIулакх а чIоагIду. Дукха эзараш а эзараш а бола нах Советски мехка карагIдаьннараш довзаш ба, шоай мехка вайна карагIдаьннараш дIа а дувцаш, цунца вай доттагIий дукхагIа а беш.

Новкъостий, советски нах а доазол дехьара вай доттагIий в тешаш ба, ССКП XXI-ча съезда соцама СССР-е коммунизм кьалъяра керда этап хьаелларгхиларах, вай халкъа творчески активность кхы а лаккагIа айъе Iалаьмате чIоагIа дот уроаттадергхиларах.

Коммунизмага адамаша хьош бола никъ соцабе могаргдохаш низ бац дунен тIа, вай гIулакх дохалургдоацаш да. Дунен тIара низий юкъмоттиг массаза а социализман оагIонгахьа хургйолаш кхы юхаяргйоацаш хувцаеннай. **(ДIаьхденна тIоараш тох)**.

Даькъала кийла Сийлахь-йоккхача Октябрьски революцен цIаккха эшаргйоаца ленински байракх! **(ТIоараш тох)**.

Даькъала кийла коталонаш яха вай дог ураувттаду а хьаькъалца уж вIаштIехьа йоаха а Советски Союза Коммунистически парти! **(ДIаьхдаь тIоараш тох)**.

Коммунизм кьалъяра сийрдача новкъа тоалулда Советски Союза халкъаш! **(ДIаьхдаь тIоараш тох)**.

ЧIоагIлулда дунен деррига халкъащцара вай доттагIал. **(Ди техача санна, дIаьхдаь тIоараш тох)**.

Грозне хинна къахьегамхой Октябрьски демонстраци

Сурта тIа: 7 ноябре Грозне хинна къахьегамхой Октябрьски демонстраци.

И. Плиева сурт.

Вай социалистически паччахьалкхен къахьегамхошта Сийлахь-боккхача Октября ЦIей белгалдеча денал дезагIа ди дац. Цудухьа советски наха а, цар доазол дехьарча доттагIашца а (хIара шерра дуккхагIа хулача) боккхача сакъердамца белгалдир Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизар. Берригача советски наха санна из деза ЦIей дездир мехкдаьттан Грознен къахьегамхоша а.

7-ча ноябре Iуйрина итт сахьат даьлча, цох дунен тIа эггара хьалха Советий мохк вIашагIбеллача Сийлахь-воккхача бабьча, Ленина цIерах йолча майдане дIайолаялар демонстраци.

Эггара хьалха майдан тIа йоал знаменоносций колонна. Цунца ба бIаь дийнахьа хиннача тIем тIа дакъа лоацаш хиннараш а, цу хана хинна красногвардейцашца а, къахьегама коталонаш яьхараш а, Сийлахь-боккхача Октября 41 шу дизара дикача толамашца накъа бахарна тIаийца доккхий социалистически декхараш тIехкхоачашдаь бола производственникаш а.

Хозача мугIарашца нийсбенна къахьегама резервай форма а ювхш болча кагийча наьхеи мехкарийя колонна гучайоал майдан тIа. Хургбола, строителаши, химикаши, нефтепереработчикаши, чIоагIа тIадбаха боагIа шоай къахьегама коталонех дола рапорташ тIаязъяь транспоранташ бе а йохкаш.

Йоккха партIато еннай Советски Iаьдало кагирхошта, шоай безам болла говзал Iомае йиш йолаш, къахьегама резервай школаши училищаши хьаеларца. Духхьал укх цхьан шера а Нохч-ГIалгIайчен къахьегама резервай дешара заведенешка кийчбаьб 2500 дика квалификаци йола болхлой.

«Моаршал хилда Советски Союза турпалча болхлой класса!» — хоз трибуна тIара.

Цунна юха жоп луш чIоаггIа «ура» йоах демонстранташа.

Майдан тIа боал Грознера школьникаш. Дукха къахьийгад цар цу доккхача Щейна кийчо еш—колонаш кийчъеш.

Школьникий колонне дукха да портреташ. Царна юкъе къаьстта белгалдоал, дезалла безаме бIарахьежа да санна хьежача Ильича портрет. «Сийле хийла СССП! Баркал хилда тхона иразе вахар денначоа!»—яхаш я дешархошта бе йоалла цхьа лозунг.

ЙоагIа Октябрьски районера колонна. Октября хьалхарча яхье тIехдика толамаш даьхача цу къаьнача мехкадаьттан района къахьегамхошка кхаьчай из къахьегамхой ЦIей къаделара сийле.

Района колонна хьалха латт шоллагIча промыслай нефтяникаш. 1958 шера мехка денна баьннаб уж планал совгIа 8-эзар тонн мехкдаьтта, хIаьта кходаьд 850 эзар сом паччахьалкхен ахча а.

Майдан тIа боал Орджоникидзевски районерча къахьегамхой колонна хьалхарча мугIаре боагIа Грозненски железнодорожникаш. Шоай сийдола къахьегама гIулакхаш дувцаш я цар бе йоахка лозунгаши транспаранташ.

— Сийле хийла советски железнодорожникашта! — моаршал хетт машиннаьхьа къахьегамхошка трибуна тIара.

Нийсача мугIарашца трибуна юххе гIолла тIехбоал советски интеллигенцен викалаш-музыкальни училищен хьехархой, финансовии медицинскии болхлой.

Колонна дIа къовлаш боагIа универмагеи промторгеи болхлой. Дика къахьийгад цар укх шера советски наха эшараш Iалашдеш.

Майдане гIолла хоз радиоца Старопромысловски районерча нефтяникашка кхайкаду моаршал. Старопромысловцаша къонача Советски Iаьдала новкъостал а деш бIаь дийнахьа хиннача тIем тIа дакъа лоацаш яьха коталонаш хIанз дика дага йоагIаш я. Стари промыслай болхлоша вIашагIъеллача пролетарски бо-тальоно доккха новкъостал дир бичераховски банда йохае. Социализм хьалъеча шерашка старопромысловцаша кхы а чIоагIагIа айдир шоай сий.

Духхьал цхьан «Старогрозненфта» шоллагIча промысла Октября 41 шу дизара сийна даьхенна планал совгIа 2800 тонн мехкдаьтта даькхад. Итташ эзараш тоннаш мехкдаьтта даькхад цига эксплоатацен керда метод юкъе йоалаяр бахьан долаш. Бакъда лоархIамегIа дола Октябрьски ЦIейна старопромысловцай совгIатта-м — цар шерра скважинашта телеуправлени юкъе йоалаяр да.

Сталински районерча къахьегамхой колонна хьалха а латташ демонстраце дакъа лаца бокъо яьккхар езача Даьхенна дика къахьийгача нефтемаслозавода коллективо.

Сийлахь-боккхача Октября 41 шу дизараи партен XXI съездаи хетадаь да крекинг завода нефтепереработчикий а, производственни товарни конторан а, орден лелаеча Грозненски нефтеперерабатывающи Новогрозненски нефтеперерабатывающии заводий а болхлой къахьегама толамаш. Шоай низ ца кхобеш къахьийгад цар Даьхенна кхоачам беш дикагIа дола горючи а смазочни а даьтташ кийчдеш.

Майдан тIа йоал Советски Союзе эггара хьалха вIашагIъеллача мехкадаьттан промышленностан Iилматохкама учрежденен, Грозненски Iилма-тохкама института коллектив. ГрозНИИ колоннана тIехьа боагIа «Гипрозрознефта» сотрудникаш а.

Грозненски энергетикашта тIехьа боагIа химзавода болхлой.

— Октябрьски моаршал хилда Грозненски химикашта! — хоз трибуна тIара. Из деррригхалкъан ЦIей хиннача дийнахьа дог айданна рапорт луш яр химзавода коллектив. Цо деннад мехкарча халкъа боахама этилови спирт, хIаьта итт бетта йола фенол арахецара производственни план 112 процента ацетон арахецара план 113 процента кхоачаш а яьй.

Доаккхал де йиш йолаш ба социалистически яхье хьалхле яьккха бола нефтеперерабатывающи промышленноста управленен ремонтно-механически заводеи ацетонови а автогенно-карбидни а заводийи болхлой.

Городерча йоккхагIа ярех лоархIача районех я Ленински район. Цу районерча къахьегамхой колонна хьалха боагIар Нохч-ГIалгIай совнархоза болхлой. Сийлахь-боккхача Октября 41 шу дизара сийна канал хьалха валовой продукци арахецара итт бетта йола план кхоачашъяьй совнархоза промышленносто. Ленински район — машиностроителий район ала йиш йолаш я. Советски Iаьдал эттача хана денз продукци арахецилга 300-за лаккдаьд цар. Мишта доакхал де йиш яц цу дикача хьокхамех!

Трибуна юххе гIолла тIехбоал юрта боахаман министерстван болхлой а. Цар рапорташ тел юрта боахаман продукцеш яхара а кийчъяра а паччахьалкхен план тIехкхоачашъяь хилар дувцаш.

Гучайоал Нохч-ГIалгIай халхареи иллени ансамблеи Лермонтова цIерахча театреи болхлой а художникий а медицински болхлой а колонна. Царна тIехьа боагIа нефтянойи педагогическии институтий студенташ.

Йистеьлар демонстраци. Из чакхъяьлар доттагIал а болхлой къахьегама гIулакхаш а чIоагIдалар белгалдоаккхаш, Нохч-ГIалгIайчен столицерча къахьегамхоша цIаьхха а дIахьекхар Коммунистически партенеи цун Центральни Комитетаи тIехьа а болаш коммунизм хьалъеча, деррригача дунен тIа машар чIоагIбеча кхы а доккхагIа толамаш доахаш къовсам лоаттабе шоаш кийча хилар.

Сурта тIа: Грозненски педучилищера хьехархойи дешархойи колонна.

Первомайски районе

Iуйрийна 10 сахьат даьлча хоза кийчъяьча машинашца райцентре кхаьчар лоаман колхозашкара а хьунучасткера а къахьегамхой. Шоай балха толамаш, Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизара сийна шоаш лелаяьча социалистически яхье яьха коталонаш дIайовзийт цар.

10 сахьати 30 миноти яьлча митинг хьаелл райисполкома председателa декхараш кхоачашдеча нов. Блюдевс.

Къахьегамхошка моаршал хатта дош лу ССКП райкома хьалхарча секретара нов. Казорина. Первомайски района къахьегамхой цIерах партенеи советски правительствонеи дег тIара баркал оал цо Российски Федерацена совгIат даларах.

Дош лу Ленина цIерахча колхоза председателa нов. Гордиенкона, цо колхозникий цIерах митинге хиннарашка моаршал хаьттар Сийлахь-боккъача Октября 41 шу дизарца. Митинге иштта къамаьлар дир электромеханика нов. Чупряевс, хьехархочо нов. Базгиевас, колхозника Арапхановс, комсомола райкома секретара нов. Харсиевс.

Митинг йистейоалаш тIаийцача резолюце тIа Первомайски района къахьегамхоша дош делар ССКП XXI съезда даха доагIача тайпара накъа даха.

Сурта тIа: Наьсарен-вокзале 7 ноябре хинна районерча къахьегамхой митинг. Трибуна тIа района культалхой.

А. Кобиашвили сурт.

ССКП Центральни Комитете, СССР-а Министрий Совете, ВЦСПС-е

Машиностроительнии, мехкдаьттани, газовойи промышленноста болхлой а гIулакхерча наьха а балха ди лоацдарахи цар балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нийсдарахи

Машиностроительнии, мехкдаьттани, газовойи промышленноста болхлой а гIулакхерча наьха а балха ди лоацдарахи цар балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нийсдарахи бола соцам тIаийцаб ССКП Центральни Комитето, СССР-а Министрий Совето, ВЦСПС-о.

Коммунистически партес хьалхле лелаеча советски халкъо мехкара халкъа боахам дегIабоалабеши къахьегамхой материальни а культурни а вахара хьал лакхдеши даьха доккхий толамаш белгалдоах соцама тIа.

1958-шера промышленности гIишлонаш хьалъяраи деш дола доал эргадаккхар бахьан долаш дIахо а лоархIам боллаш лакхъеннай промышленни производстви къахьегама овсарлеи. Оттаяь планаш дукхагIча экономически административни районаша толамца тIехкхоачашъю. Юрта боахама къахьегамхоша 1958 шера юртбоахаман продукташ дика а хьувкъийтар, хьайбаш леладелга дIахо лакх а дир.

Цу дерриганеша а торо лу кIоран, металлургически, химически промышленностаи промышленноста кхыдолча дуккхача доакъоштеи тIехьа 1958—1959 шераш доаллаш машиностроительнии, мехкдаьттани, газовойи промышленноста болхлой а гIулакхерча наьха а балха ди лоацдеи цар балхах доагIа алапи вIаштIехьа даьккха нийсдеи.

Советски Союза Коммунистически партен XX-ча съезда соцамашца хьалхле а лелаеш, ССКП Центральни Комитетои, ССР-а Союза Министрий Советои, ВЦСПС-ои балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нисйдеш дIахо а кIезга алапи доагIача болхлоштеи гIулакхерча нахаи доагIа алапи лакхделга а дукхагIчеи кIезгагIчеи алапешта юкъера эргало махулла кIезгъелга а хадданза дадахьанза даргдоацаш лаьрхIар. Технически майоаггIара йола балха нормаши къахьегамах доагIача алапен экономически пайданегIа йола системаши шерра юкъе йоалаяра наькъаца болхлошта доагIача алапен тариф лакхде деза, болхлой алапеца йистача хIара предприяте къахьегама овсарле кхы а чехкагIа дегIа а йоагIаргйолаш.

ССКП Центральни Комитетои, СССР-а Министрий Советои, ВЦСПС-ои машиностроительни а металлах хIамаш еча а промышленностерча болхлой балха ди лоацдеи цар балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нийсдеи цу юкъ ханашка:

оборонни, авиационни, кемаш деча, радиотехнически промышленноста, энергетически машинаш еча, горнорудной, металлургически, мехкдаьтта — газ йоаккхача, нефтеперерабатывающи, химически промышленноста эша оборудовани еча, бурув детта оборудовани еча предприятешка — 1958 шера IV квартале — 1959 шера II квартале;

транспортни машинаш еча, автомобильни, подшипникаш еча, станкостроительни, инструментальни, электротехнически промышленноста, тракторaши юртбоахаман машинаши арахецача, приборaш еча, насосий-компрессорий а холодильникий а оборудовани арахецача, торф доаккхача промышленноста эша оборудовани еча предприятешка 1958 шера IV квартале — 1959 шера III квартале;

совнархозашта, союзни а республикански а министерстваштеи ведомстваштеи кара йолча юхейисачa машинаш ечеи металлах хIамаш ечеи предприятешка — 1958 шера IV-ча квартале — 1959 шера IV-ча квартале;

моттигерча промышленноста машинаш ечеи металлах хIамаш ечеи ерригача предприятешка — 1959 шоллагIча ах шера.

Мехкадаьттеи гази йоаккхача промышленноста (мехкдаьттан а газа а скважинашта бурув деттача, мехкдаьтта а газ а йоаккхача, мехкдаьттана, газа, сланцашта переработка еча, искусственни коача доагам, газ, синтетически продукташ, мехкдаьттах доахка даьтташ а хIаманна хьокхаш дола даьтташ а доахача предприятешка, производственно-товарни конторашка, магистральни газопроводашка, кIорана лаьттан кIалха газификаци еча предприятешка, магистральни нефтепродуктопроводашка, скважинашта, технологически установкашта, мехкдаьттан а газовой а промышленноста оборудованена ремонт еча, автомобильни транспорте, бурув деттача организацештеи мехкдаьттан-газопромыслови управленештеи юкъе долхача тракторни боахамашка) болхлойи гIулакхерча наьхеи балха ди лоацце а цар балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нийсде а лаьрхIад укх ханашка:

Башкирски, Татарски, Краснодарски, Коме, Омски совнархозийи Азербайджански ССР-а мехкдаьттан промышленноста Министерствони предприятешка — 1958 шера IV-ча квартале — 1959 шера 1 квартале;

Куйбышевски, Нохч-ГIалгIай, Туркменски, Гурьевски, Фергански, Бухарски, Таджикски, Киргизски совнархозийи СССР-а Главгазеи предприятешка — 1959 хьалхарча ах шера;

кхыча совнархозийи ведомствайи предприятешка — 1959 шера II—III кварталашка.

ХIанзехьа а балха ден дIоахал ворхI сахьат а кхы кIезгагIа а долча машинаш еча, мехкдаьттани газовойи промышленноста болхлойи гIулакхерча наьхеи балха ди кхы ца хувцаш дус.

ССКП ЦК-ас, СССР-а Министрий Совето, ВЦСПС-а СССР-а Министрий Совета къахьегамеи балха алапени дешай Паччахьалкхен Комитета тIадиллад союзни республикай Министрий Советаша, совнархозаша, профсоюзни организацеша дакъа лоацаш машинаши металлах хIамаши еча, мехкдаьттани газовойи промышленноста болхлойи гIулакхерча наьхеи балха ди лоацдара а цар балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нийсдара а хьакъехьа хаьдда йола предложенеш ший кIиран хана чухь овттаеи уж правительстве кхачийтеи.

Уж предложеноеш ССКП ЦК-аси СССР-а Министрий Советои чIоагIъяьчул тIехьагIа, машинаши металлах хIамаши еча, мехкдаьттани газовойи промышленноста болхлой балха ди лоацдара а цар къахьегамах доагIача алапен керда хьалаш оттадара а хьадда йола ханаш, промышленни продукции къахьегама овсарлеи лохлургйоацаш, хIаьта иштта балхах доагIача алапен оттаяьча фонда перерасход а хургйоацаш предприятеш кийчъяра лоархIам а беш, профсоюзий Советашца барта а йолаш, совнархозаша, министерстваша, ведомствaша къоастаергъя.

СССР-а халкъа боахама советашта, министерстваштa, ведомствaштa профсоюзий Советашцеи ВЦСПС-ацеи барта а йолаш, производствон хьаташка диллача хиланза даргдоацача предприятешка бархI сахьата болх беш долча пхе денах латта, ши ди салоIаш а дола балха кIира оттаде бокъо еннай. Хадданза болх бещ йолча производствaшка, хIаьта иштта балха сменан ха лоацъе йиш йоацача, цхьадолча тайпай балхашка оттаяьча ханал совгIа болх баь ха лоархIаш салаIа кхы тIа а денош тела деза болхлоштеи гIулакхерча нахаи.

Кертерча даькъе поощрительни системах доахка совдараш дIадоахаш рузкъа кходара, ханна леладаь дуккхача шерашка болх барах телаш хинна ахча дIадаккхара, дикагIа йола технологи юкъейоалаяра, нормировани вIаштIехьаяьккха нийсъяра, зийхьа йовш йола балха ха лоацъяра, новкъостал деш бола болхлой кIезигагIа лелабара, дIахо а производствона ду доал тоадарна, цехаш, участкаш вIашагIтохара, предприятеи цехаш а хургйоацаш доал дергдолча новкъа яхара чотах чакхдаккха деза балха ди ворхI сахьатага даккхари балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нийсдари.

Совнархозаш, министерстваш, ведомстваш, къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполкомаш, предприятей хьалхле лелаераш укх соцамо декхарийла бу:

предприятей ритмични болх, производстве керда техника а дикагIа йола технологи а юкъейоалаелгеи царех дикагIа пайда эцилгеи, къахьегам вIаштIехьабаккхар а цун хьал а тоаделга, хIаьта иштта зийхьа йовш йола балха ха лоацъелга Iалашдеш дола технически, боахаман, организационни гIулакхаш балха ди лоацдеча хIара предприяте вIаштIеха даха а чакхдаха а;

къахьегамах доагIача алапен керда хьалаш юкъе доаладарца йоагIаш йолча профсоюзни организацешца барт а болаш, йолаш йолча балха нормашка юхахьажа: болхлошта-сдельщикашта технически бокъонца майоаггIара балха нормаш юкъейоалае, хIаьта иштта болхлошта-повременщикашта гIулакх деш йола нормаш оттае; СССР-а Министрий Совета къахьегамеи балхах доагIача алапени Паччахьалкхен комитето оттадаьча тарифно-квалификационни справочникашка хьежжа йола балха тарификаци е а болхлошта разрядаш увттае а, тарифах дола балхах доагIа алапи болхлошта - сдельщикашта 70—75 процентагеи болхлошта-повременщикашта 75—85 процентагеи кхоачадеш;

штатни хьакъехьа дола совдараш дIадахеи управленчески аппарат лоаттаярга дIайода расходаш кIезигеи лерхIаш, производственна доал деча совйола звенош дIаяха, предприятей цехаш а кхыйола подразделенеш а йоккхагIа е, цехаш йоацаш деш дола доал шерра юкъе доаладе дагахьа предприяштa деш долча доала схемашка хьажа.

Профсоюзий ЦК-аштa, профсоюзий республикански, краевой, областной Советашта, балха ди лоацдеча а къахьегамах доагIача алапен керда хьалаш оттадеча а профсоюзий фабрично-заводской а моттигерча а комитеташта тIадиллад производствон йолаш йолча торонех кхы а биззагIа пайда эцарна, дIахо а къахьегама овсарле лакхъярна а къахьегама хьал тоадарна а тIалостадаь укх соцамо маяххара дола деррига гIулакхаш вIаштIехьадоахача, шерра уж дувцача, практически уж чакхдоахача дика дакъа лаца.

Союзни республикай компартей ЦК-аш, партен крайкомаш, обкомаш, горкомаш, райкомаш, первични партийни организацеш декхарийла я укх соцама политически чулоацам а боахама бола лоархIам а къахьегамхошка дIабовзийта, машинаши металлах хIамаши еча, мехкдаьттан а газовой а промышленноста предприятешка балха ди лоацдеши балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нийсдеши дола боахаман, организационни, технически гIулакхаш вIаштIехьа доахача, массадолча оагIорахьара уж дувцача а чакхдоахача а дуккха болхлой, инженерно-технически болхлой, къахьегамхой материальни а культурни а вахара хьал лакхдергхилараи тешаш а я.

* * *

ССКП ЦК-ас, СССР-а Министрий Совето, ВЦСПС-о боахаман, партийни, советски, профсоюзни организацей теркам тIабахийтар балха ди лоацдеш а къахьегамах доагIача алапен керда система оттаеш а продукци арахецара заданеш кхоачашъянзеи тIехкхоачашъянзеи, къахьегама овсарле лакхъянза, продукцета дIабода мах лохбанза, керда машинаш Iомаяь караерзаянза ярг ца хилара, машинаши металлах хIамаши еча, мехкдаьттани газовойи промышленноста предприятей болхлойи гIулакхерча наьхеи балха ди лоацдаро а цар балхах доагIа алапи вIаштIехьадаьккха нийсдаро а цар творчески активность кхы лаккхагIа айъергхиларахи, халкъа боахам кхы а чехкагIа дегIабоалабе новкъостал дергхиларахи, къахьегамхой материальни а культурни а вахара хьал лакхдергхиларахи тешаш а я.

Октябро сердал тел дерригача дуненна

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизар доазол дехьа дездар

КИТАЙСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА

ПЕКИН, 7 ноябрь. «Китайски халкъо ший къаман цIей лоархI Октябрьски революцен цIейха» — уж дешаш тIера цIадоалаш дац китайски газетий оагIош тIара. Сий деши дега гIозацеи дезду Сийлахь-боккхача Октябран цIей Китая столицас — Пекина.

Массехк ди да Пекине, китайски столицера къахьегамхой советски нахаца доттагIленца вIашагIбетталу. Пекински теплоэлектростанцен болхлошеи гIулакхерча нахеи торжественни сейре йир из лоархIаме объект хьалъеш дакъа лаьцача советски специалисташца цхьана. Октябран цIей долча дийнахьа дIайхача моаршала дешашца къамаьлаш ду хьалха шойха беттабеннача советски доттагIашка заводий болхлоша, Министерствай гIулакхерча наха, вузий студенташа. Бувзама Управленес дуккха бIаьш телеграммаш яхьийтай Советски Союзе, пекински предприятейи учрежденейи коллективашкара, цIейца моаршал хоатташ.

IалаьмаТе чIоагIа хоатташ я китайско-советски доттагIлен Обществос кийчъяь йола «СССР-о новкъостал ду Китайна боккха гIа баккха» яха плакатий выставка. Цу выставкай 30 эзар комплект массехк дийнахьа дIайихьа яьлар мехка юрташкеи, городашкеи хьувкхарна. Октябран 41 шу дизар дездеш Пекине тахан хьайиллай китайскии советскии художникий-графикий «Пекин-Москва» яха выставка.

Октябран цIейна хетадаь да тахан ара мел доала китайски центральни газеташ. Кепа техай Москве торжественни заседане яьча А. И. Микояна доклада. «Даьккъала хийла Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци!»—китайскии эрсии метталла цIеча басарца кепа теха а, ишшта Н. С. Хрущевеи Мао-Цзэ-дунеи Кремле даьхача фотосурташца кийчъяь а йолча цу лозунгаца хьаделлалу «Жэньминь жибао» яха таханара газет.

Китайски халкъ, язду «Жэньминь жибао» яхача газето Іалаьмате йоккхача депа гIозаца социалистически лагера мехкий халкъашца цхьана, хьалха латтача дерригача адамашца цхьана дездеш да сийдола цIей—Октябрьски революцен 41 шу дизар.

КНР йолча СССР посольствос тахан прием йир Октябрьски революцен 41 шу дизарна хетаяь. Приеме бар КНР Председателе заместитель Чжу Дэ, Паччахьалкхен совета премьер Чжоу Энь-лай, премьера заместители кхыча мехкашцарча гIулакхий министри вола Чэнь И, премьера заместителаш Хэ Лун, Не Жунчжэнь, Бо И-бо, халкъа викалий Ерригкитайски собранен Постоянни комитета председателе заместителаш Линь Бо-цюй, Ли Цзи-шэнь, Шэнь Цзюнь-жу, Го Мо-жо, Пын Чжэнь, ишшта кхыбола а КНР паччахьалкхенни общественни организацейи кулгалхой.

ПОЛЬСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА

ВАРШАВА, 7 ноябрь. Вошаллеи доттагIлени байракхаца дезду польски халкъо Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизар. Предприятешка, учрежденешка, дешара заведенешка торжественни заседанеш хилар. Халкъа Польшан къахьегамхоша шоай дIайха моаршалаш дойт Советски Союза халкъашка, коммунизм хьалъеш дIахо а цар доккхий толамаш дахар лов.

Тахан Іуррехьа а Варшавера СССР посольство йолча къахьегамхой делегацеш яхар. Цар дийхар, шоай доттагIчунгеи вешийгеи — советски халкъага эггара доккхагIа дола толамаш цо дахар шоашта ловлга дIаалар.

Варшаве, польски лаьтта фашистски оккупантех мукъадоаккхаш бейнача советски тIемахой кашмашка—мавзолее а, польски халкъа сийдолча воIа Ф. Э. Дзержинске памятника тIа а тахан зизаш дехкар.

Тахан Варшаве йолча СССР посольстве йоккха прием хилар.

ЧЕХОСЛОВАЦКИ РЕСПУБЛИКА

ПРАГА, 7 ноябрь. Доккха, сийрда цIей деш дездир Чехословакен къахьегамхоша Сийлахь - боккхача Октябран 41 шу дизар. Мехка массайолча предприятешка, учрежденешка юртбоахаман кооперативашка митингаши собранеши хилар. Остраве металлургии горнякии городе, цIейна хетаяьча митинге 60 эзар совгIа къахьегамхо гулвелар. Готвальдове хиннача митинге итташ эзараш саг гулвелар. 25 эзар совгIа къахьегамхо хилар Пардубиц яхача городе хиннача митинге. Дуккха митингаши демонстрацеши хилар селхан а тахан а Брно, Йиглаве, Карлови Вари, Пельгржимов яхача городийи, кхыча областной а районий а городийи майдашка.

Тахан Праге хилар цIейна хетаяь дуккхача кагирхой демонстраци. Эзараш кагирхойи мехкарийи чакхбаьлар города улицашка гIолла. Сайрийна Прагеи Братиславеи Октябра 41 шу дизара сийна йоккхийча тоний торжественни салют делар.

Тахан Іуйрийна зизаш дехкар немецко-фашистски захватчикех Чехословакии мукъайоаккхаш байнача советски тIемахошта дегIача памятника юхе венокаш яьхкар. Цига дакъа лоацаш бар новкъостий Яношн Кадари, Иштван Добии, Ференц Мюннихи ишшта кхы бараши.

Дуккха бIаьш нах гулбеннабар Чапельски металлургически комбината юхерча, Моссовето Будапешта совгIата енна В. И. Ленина скульптура оттаяьча, майдане. Памятника тIаккхелла хIама Іоякхарца гIорваьннача, дерригача дунен къахьегамхой баьччан Ленина фигура, ерригача майдане гIолла чIоагIа тIоараш техар гулбеннараша.

БОЛГАРСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА

СОФИЯ. 7 ноябрь. Болгарски халкъо торжественно белгалдаьккхар Октябра доккха цIей. Іурра денз Софиен улицаши бульвараши дуккхача нахах хьалйиза яр. 9 сентябра майдане къахьегамхой демонстраци хилар. Гулбеннараша чIоагIа тIоараш техар Г. Димитрова Мавзолея центральни трибуна тIа БКП ЦК хьалхара секретарь Тодор Живкови Министрий совета председатель Антон Ютови кхыбола партени правительствони кулгалхойи хьалтIабаьлча.

Іуйрийна 10 сахьат даьлча йолаелар демонстраци. КIай костюмаш тIа а ювхаш болча физкультурникаша дIахьу «Сийле хийла Сийлахь-боккхача Октябра»—ешна тIаяьдаь йола транспарант. Марша оаззаца майдан тIа боал Соферча ялх районера знаменоносцаш. Заводийи фабрикийи стройкайи коллективаша даьхенга шоаш Октябра хьалхарча социалистически яхье яхача къахьегама коталонаш ювцаш рапорташ тел.

Октябра гIулакх, цун вIалла а лергIоаца идеяш бакъхилар белгалдоаккхаш йоккха демонстрацеш еш дIадихьар Софе а, кхыча городашка а, юрташка а бахача наха из доккха цIей.

РУМЫНСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА

БУХАРЕСТ, 7 ноябрь. (ТАСС). «Республика» яхача цIейна кийчъяьча стадионе Сийлахь-боккхача Октябра хетаяь Бухарестерча къахьегамхой 60-эзар саг волаш митинг хилар. ЧоагIа тIоараш техар гулбеннараша Румынски болхлой партен Центральни комитета хьалхара секретарь Георге Георгиу-Деж, РНР Министрий Совета председатель Киву Стойке, Румынен йоккхача национальни собранен Президиума председатель И. Г. Маурери кхыбола Румынски болхлой партен а правительствон а кулгалхойи трибуна тIа баьлча. Митинге къамаьл дир Румынски болхлой партен центральни комитета секретара Г. Георгиу-Деж Румынски болхлой партен Центральни Комитета а Румынски правительствон а цIерах гулбеннарашка доккхача цIейца моаршал а кхайкадир цо.

США

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Прогрессивни американски журнало «Нью уорлд ревью» ший ноябрьски номер хетайир «доккхача шин цIейна» — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу далараи СССР-аи США-неи юкъе дипломатически гIулакхаш этта 25 шу далараи.

Журнала редакторо Д. Смита язъяьча редакционни статьяца белгалду уж шаккъе цIей «Американ халкъа, вай мехка а дерригача дунен тIа а прогресси машари оттара боккха лоархIам болаш да», яхаш. ВIашагIкхийттача Штаташтеи Советски Союзаи юкъера доттагIлен гIулакхаш дегIадоаладар духьа яь хинна дипломатически бувзамаш оттадарах йола советско-американски соглашени боккха лоархIам болаш йолга белгал а даь, Д. Смита дерригa американски халкъ тIахьийхар из соглашени вахарца кхоачашъелга американски правительствогара хьадехарна.

Кхыча статья тIа американски публицисто Альберт Р. Вильямса белгал ду Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хиннача хана денз советски халкъа карагIдаьнна толамаш. Советски халкъ, язду авторо, «юххера а ше лерхIар бакъ йола общество хьалъяр долга а ховш, хадданза хьаденад шийна хьалхашка оттабаьча наькъа тIа гIолла». Вильямса белгалду, дIаяхача хана Советски Союзо коммунистически общество хьалъярна чIоагIа лаьрдийи дIаеллалга. Цунна тешал ду, язду цо, Советски Союза яьхача дуккхача коталоний таптар да из».

яр соахка октябрь бетта спутник урагIъяхийтар а йолаш. «Советски халкъ доккхаи де йиш йолаш да Лаьттан, гонахьа го боахаш лелача говзалца хьадаьча ший беттаех, — белгал ду авторо. — Іилмани просвещенени чухь яьхача Сийлахь-йоккхача коталоний таптар да из».

ЯПОНИ

ТОКИО, 7 ноябрь. 4-ча ноябре японски столицан йоккхагIа йолча спортивни зала чу Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизарна хетаяь йола торжественни митинг хилар. Зале гулвеннавар 12 эзар совгIа саг. Сийлахь-боккхача Октябра лоархIамах йоккха доклад йир Японе Компартен ЦК генеральни секретаро К. Миямотос. Гулбеннараша безаме тIаийцар Японе социалистически партен генеральни секретаро И. Асанумас яздаь письмо.

Митинг йистеяьлча доккха концерт хилар. Японски музыкальни болхлой коллективаша цхьана концерте дакъа лаьцар советски артисташа Леонид Когана а Гоар Гаспаряна а.

Тахан Японерча СССР-а посольствос йоккха прием йир Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизара сийна. Приеме хилар Японен премьер-министр Киси, кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Фудзияма либерально-демократически партен исполкома председатель Коно, земледелени лесоводствони министр Миура, хIаьта демократическии общественнии организацей а, царца Японе Компартен ЦК председатель Носака, КПЯ ЦК генеральни секретарь Миямото, машара Японски комитета генеральни секретарь Хирано, машара Ленински премей лауреата Акико Сэки, Каору Ясуи, Японе культурнии общественнии гIозарий викалаш а болаш.

1958-ча шера Советски Союза колхозашеи совхозашеи ялат а кхыйола юртбоахама продукташ а кийчъяра паччахьалкхен планаш толамца кхоачашъяра хьакъехьа

ССКП ЦК-ас а СССР Министрий Совето а беча хоамах Советски Союза колхозаши совхозаши ялат а кхы йола юртбоахама продукташ а кийчъяра паччахьалкхен планаш ханал хьалха толамаца кхоачашъяьй укх шера 1 октябре, цул совгIа кхы а дукха ялат а юртбоахама продукташ а ехкай паччахьалкхенга.

Уж толамаш даьхад Советски Союза юртбоахама къахьегамхоша коммунистически партен хьалхленца, болхлой классан новкъосталца хьалахагIа еза-йоккха промышленность а тоаеш, цунца юртбоахам ма эшаш йола кадраш кийчъярца, юртбоахама къахьегамхой ялат а кхы йола продукташ а хьувкъаярца дикагIа безам хургбола гIулакхаш вIашшIехьа дахарца, СибирегIа, Казахстане, Уралеа, Поволжье, кхыча малхбоалехьарча районашка ухха баьшн аханза дада лаьтташи оахаш, ялаташ дIадерца, цига болх бе каоардагIа бахарца, ишшта кхыдарашца а.

Укх шера паччахьалкхенга юртбоахама къахьегамхоша дехка ялат 3 миллиарди 491 миллиони пунт я. Из да 1957-ча шера дехкачул 1 миллиарди 329 миллиони пунт дукхагIа. ХIаьта 1958 шера паччахьалкхенга дехкача ялатех 2 миллиард пунт баьшн аханца даьда лаьтташн карадерзадаьча моттигашкара даьккха да. Цу моттигашкара 1953-ча шера дехка ялат 652 миллион пунт мара хиннаяц. кхетадергда мел нийса а мехка мел пайдана а да баьшн аханца ихка лаьтташн карадерзадара хьакъехьа коммунистически партес даь соцамаш.

Укх шера юртбоахама продукташта юкъе керттера продукт — ялат цика хьувкъадарца а цу хьакъехьа паччахьалкхен планаш доккхийча толамашца 1-ча ноябре кхоачашъярца а къаьстта белгалъяннай 1 миллиарди 930 миллиони пунт ялат паччахьалкхенга дехка ший план 112 процент кхоачашъяь РСФСР, 950 миллион пунт а ехка, план 120 процент кхоачашъяь Казахстан, 552 миллион пунт а ехка, план 122 процент кхоачашъяь Украински ССР.

Ялати кхы йола юртбоахама продукташ хьувкъаяра а паччахьалкхенга йоахкараа къаьстта доккхий толамаш даьха РСФСР чу йолхаш йола Ставропольский край, Сталинградски, Ростовски, Куйбышевски областеш, Казахски ССР чу йолхаш йола Акмолински, Павлодарски, Кокчетавски, Карагандински, Западно-Казахстански областеш, Украински ССР чу йолхаш йола Николаевски, Крымски, Львовски областеш белгалъяьхай правительствон лакхера совгIат — Ленина орден яьларца.

Укх шера дика хьувкъаяьй Советски Союза колхозашеи совхозашеи шекар доаккха свеклаш, даьтта доаккха, кхыйола юртбоахама продукташ.

СССР колхозаши совхозаши 43 миллион тонн шекар доаккха свеклаш а ехка, 111 процент кхоачашъяьй 1 ноябре паччахьалкхен план. Уж я дIадахача шерашта юкъе эггара дукхагIа шекар доакха свеклаш кийчъяьрел 6,7 миллион тонн дукхагIа, е 1953-ча шера кийчъяьрел 20 миллион тонн дукхагIа.

Шекара свеклаш кийчъярна доккхий толамаш даьхад укх шера 1957-ча шера чул 4,7 миллион тонн паччахьалкхенга дукхагIа ехкача, ший план 40 процент тIехкхоачашъяьча РСФСР-а, 1957-ча шерачул 22 процент дукхагIа а йохкаш, ший план 30 процент тIехкхоачашъяьча Киргизски ССР-а.

1958-ча шера 1 ноябре 3 миллиони 427 эзари тонн шекар даьд промышленносто, соахка цу хана даьчул 741 эзар тонн дукхагIа а деш.

Укх шера 1-ча ноябре берригача мехка 577 эзар тонн дукхагIа гидуаргаш кийчъяьй 1957-ча шерачул, дIахо кхы кийчъеш а латт.

1958-ча шера 1-ча ноябре колхозашеи совхозашеи паччахьалкхенга бехкаб 3.211 эзар тонн боамби. Царех Узбекски ССР, соахка цу хана бехкачул 96 эзар тонн дукхагIа а болаш, 2.154 эзари тонн бехкаб, Туркменски ССР 49 эзар тонн дукхагIа а бохкаш, 312 эзар тонн бехкаб, Таджикски ССР 12 эзар тонн дукхагIа а бохкаш, 299 эзар тонн бехкаб.

Боамби бувча республикашка дIахо а боамби кийчбеш ба.

Мехкарча колхозаша доккхий толамаш даьхад лени, кIомали, кенафи хьувкъаеш а. Цо торо хулийтаргья 1957-ча шерачул шозза дукхагIа укх шера уж продукташ кийчъе.

1958-ча шера 1-ча ноябре совхозашеи колхозашеи ехкай паччахьалкхенга 1957-ча шера ехкачарел дукхагIа 600 эзар тонн гаргга коартолаш, 262 эзар тонн бахчевой культурташ, 161 эзар тонн комсаш, ишшта овощаш а. Чайна лорд кийчъяра план, паччахьалкхенга 1957-ча шера ехкачул 26 эзар тонн дукхагIа а йохкаш, 106 процент кхоачашъяьй, царех Грузински ССР-а 24 эзар тонн дукхагIа ехкай.

Боккха болх баьб вай мехка сомийи комсийи бешамаш шерьярна. Укх цхьан шера дIаеГIа сомийи комсийи бешамаш 413 эзар тектар (1953 шерага кхаччалца) егIарел дукхагIа я. Цу гIулакха къаьстта дика болх баьб Молдавски ССР, Краснодарски крае, Дагестански АССР-е, Крымскийи, Ростовскийи областешка а кхычахьа а.

Доккхий толамаш даьхад Советски Союза колхозашеи совхозашеи кхайбаш дебадеш. 1957-ча шера 1-ча октябре денз укх шера 1-ча октябре кхаччалца 3,5 миллион дукхагIа хулаш бийбаб божа, царца 1 миллион доахан а долаш. Хьакхарч 1,5 миллионги жаи паьзарийи 6,4 миллионни тIакхийттай

Дика кхоачашъяьй дулхи, шуреи, фуаши, тхаи кийчдара планаш а. 1958-ча шерара 1-гIа ноябрь 1953-ча шеран 1-ча ноябрь ца нийдича дулх кийчдар 1,7-зза, шура 2-зза, фуаш 1,7-зза, тха 1,6-зза лакхденнад. Укх шерарча 1-ча ноябре соахкарча цу ханарчул дулх 581 эзар тонн шура 1 миллиони 139 эзар тонн, тха 32 эзар тонн дукхагIа кийчъдаьд.

Хьайбаш дебадарца а хIара Іаттагара йоаккха шура тIатехарца а доахангара шура яькхар тIа хьарча пхе шера чIоагIа лакхденнад. ССКП ЦК-а январьски Пленумо (1955 шу) 1960-ча шерага кхаччалца шура яькхар айде аьнна енна задани ялх шера меттел кхаь шера — 1957-ча шера кхоачашъяьй.

Шура яккхара а кийчъяра а болх дика лелар бахьан долаш промышленносто укх шера хьалхарча чтт бетта 605 эзар тонн маша—даьтта даьккхад, 1953-ча шера цу хана 356 эзар тонн мара даьккха ца хиннача.

Паччахьалкхенга тха дохкара шера йоагIа план 12 процент соахка укх ханарчул дукхагIа а еш, 104 процент кхоачашъяьй.

Паччахьалкхенга элтараш дохкара план 104 процент кхоачашъяьй.

Дика чакхъяьннай вай мехка чиллан коконаш кийчъяра план а. Укх шера кийчъяьй 28,1 эзар тонн чиллан коконаш, уж я 1957-ча шера укх кана кийчъяьрел 4,3 эзар тонн дукхагIа.

Соахкарчул дуккха а дикагIа кийчъдаьд вай мехка гIожеи мошеи доакъар а.

ГIожа доакъар укх шера хьалхарча итт бетта колхозашка а совхозашка а 111 миллион тонн кийчдаьд, царех 58 миллион тонн йол а йолаш. Из да соахка укх хана кийчдаьчул 7,7 миллион тонн дукхагIа.

Цул совгIа чтт бетта 145 миллион тонн силос кийчъяьй, из я 1957-ча шера укх хана кийчъяьчул 57 миллион тонн дукхагIа. Царца кьажкIи силос я 106 миллион тонн соахка 52 миллион тонн мара ца хиннача. Колхозашеи совхозашеи укх шера кийчъяь силос хIара Іатта лаьрхIача 10,5 тонн кхоач, соахка 6,8 тонн мара кхоачаш ца хиннача.

ПIадоагIача шера ялаташи кхыйола юртбоахама продукташи дикагIа хьувкъийтарна хIанзехьа а дика болх баьб колхозаша а совхозаша а. ЦхьоалагIча ноябре 38 миллион гектар гаргга Іана дув ялаташ дIадийнад уж дика тIа а даьннад, 74 миллион гектар зябь а ахьай.

БIаьсти дIаде 133 миллион центнер фийгболча ялата фу кийчдаьд. Кхыдолча юртбоахама культурашта а фу кийчдеш латт.

Социалистически юртбоахама къахьегамхоша укх шера даьхача доккхийча толамаша бакъду юртбоахам сихха айбарна, беррига къахьегамхой дуача хIаманна а промышленность бедалаца а Іалашъярна Коммунистически партес беш бола болх нийса а дика а хилар.

МТС-аш эргаяхарнеи колхозаш дIахо дегIайолаернеи, обязательни поставкаши натуроплатеи дIадаккхарнеи, юртбоахама продукташ паччахьалкхено цхьан маьха дIайийрнеи Коммунистически партес даьча соцамаша юртбоахам дика дегIа боалабеш хилар бIаргагуш да.

Уж соцамаш кхоачашдеш паччахьалкхено МТС-ашка гIолла колхозашка ехкай 463 эзар трактор, 204 эзар фийг болча ялатий комбайн, 58 эзар силос хьоккхаш а хьажкIаш чуэцаш а йола комбайн, 510 эзар сеялка, ишшта кхыйола машинаш а—ерригаш а 16,1 миллиард сом мах а болаш. Цул совгIа паччахьалкхенгара тайп-тайпара цIена машинаш ийцай колхозаша 4,4 миллард сом мах болаш.

ССКП ЦК-аи СССР Министрий Совети тешаш я берригача юртбоахама къахьегамхоша ССКП XXI съезда сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь, кхы а доккхагIа толамаш а доахаш, юртбоахам тоабергхиларах а цунца бахача наха шортта даа хIама а промышленноста бедалаш а Іалашъергхиларах а.

Ардаш тIа дIайийнача хьажкIаша деннар

Шалински совхоза 3-ча отделенен коллективо укх шера хьалха чуэцаш дола ялат чуийца даьча ардаш тIа хьажкIаш дIайийра. Хоза этта денош латтарах дикка хьатIаяьлар хьажкIаш. Октябрь бутт хьатIакхаьчача хана хьажкIий фийгаш шура чуенна дар.

Аренашка хьайбашта даа хIама доацача хана отделенен кулгалхоша лаьрхIар, детташ дола доахан денна а бийсана а цу хьажкIаш тIа доажаде.

Цига доажадалехьа 550 килограммата кхоачаш шура луш хиннача доахана, хьажкIаш тIа доажаде доладнча 900 килограммага кхоачаш шура тIатехар.

— Ардаш тIа дIайийнача хьажкIаша доахийт тхога цу тайпара толамаш, — йоах МТФ бригадира Исаев Хас-Махьмада.

Хіанз кхоалагIча отделенен шурий-товарни ферма совхозе хьалха латташ я. Итт бетта кIара беттача Іаттагара 1670 килограмм шура яькхай цига.

М. ТКАЧЕНКО.

Планал совгIа бензин

ССКП XXI-ча съезда сийна советски адамаш кийчлуча дезача деношка чIоагIа къахьег Грозненски нефтеперерабатывающи завода 21-2 йолча установкан коллективо. Укх деношка кхоачашъяьй цар итт бетта йоагIа бензин даккхара план. Цу юкъе дика дакъа лаьцар ерригача цеха коллективо.

Дика къахьийгар октября бетта баьча балха тIа 21-2 йолча установкан лаккехьарча операторашеи, хIаьта Вешняков, Ляд, Патаранцев керте болча бригадаша. ХIара дийнахьа итт тоннага кхоачаш планал совгIа бензин лу цар хIанз.

Р. МУХТАРОВ.

Кхы а дикагIча балхаца гIоргда XXI съездага

Грозненн локомотивни депо коллектив XXI съезда сийна социалистически яхье а яьнна хIара денна керда къахьегама толамаш доахаш я.

Доккхача совгIаташца дездир коллективо сийлахь-боккхача октября 41 шу дизар. Паровозашта подъемочни ремонт еча цехо октябрь бетта йола план 17 дийнахьа кхоачашйяр, хIаьта цу бетта юхейисача хана ремонт а яь арахийцар планал совгIа шиъ паровоз.

Машинисташа йиргай 257 беза мухь бола поездаш. Цар дIа-юха бихьаб планал совгIа 214 эзари 938 тонн мухь.

Октябрь бетта дикача балхаца белгалбаьннаб машинисташ Агасиев А., Незнамов В., Бахтин В., машинистий помощникаш Хаджиев М., Ажигов Б. дукха, кхыбараш.

Депо коллектив шоай беррига низ тIабахийта болх беш я партен XXI съезда кхы а дикагIча толамашца духьал яхарна.

Г. АНОХОВ.

Октября сийна даьха толамаш

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизара сийна.

XXI съезда сийна шера социалистически яхь а йоаржаяь Назрановски совхоза хьайбаш леладераша жерда лакхагIа дола декхараш тIаийцад хьайбаш дика Іангара даха, гIожа а моша а доакъар доахан базашка хьагIаоза. Шоай дош сийленца кхоачашдаь яьннай Іаьлий-Юртара отделени.

Цу отделенера хьайбаш леладераш отделенен болхлошкара новкъостал ца дехаш масса йолча базашта ремонт яь баьннаб.

ХIара бетташ болча Іатта 18 тонн кхоачаш дикагIа йолча хьажкIий силос лаьттах еллай. хIаьта базашта хьатIаэза дIаоттаяьй 2289 центнер йол, 353 центнер ча, 428 центнер кхыдола гIожа доакъар.

Доахан Іай хи тIа кхувла ца дезаш нийш а оттаяь базашка кхачхалца хий хьадиллад. Дика къахьегарца белгалбаьннаб зоотехника Евлоева Хьусена хьалхленца болх беш бола дояркаш: Татриева Рима, Гагиева Лемка, Евлоева Хьанифа ишшта кхыбараш.

Д. АЛБОГАЧИЕВ.

Редактора зам. Дж. ХАМАТХАНОВ.

Иштта баьхкар Октябрага

Вай мехка масса миIинге, берригача къахьегамхоша йоккхача дега гIозаца дездир Октябрьски революцен цIей. ДоагI-доагIа цIей сийлахь-боккха советски мохк хозбеш, цун низ чIоагI беш, рузкъа совдоаккхаш хьадоагIа вай Даьхен халкъ. ХIара шера шоай къахьегама совгIаташца, йоккхийча коталонашца цу денна нахьа бахкар шоай декхар а даь дIаоттадаьд советски наха. Дуккха миллионаш болча тайп-тайпарча къамий советски наха ше-ше дикагIа совгIат цу денга да гIерташ, деррига хьинар тIадихьаь къахьийгад из тIаккачалехьа дукха ха кьалха денз.

Иштта дега гIоз йолаш дездир цIей вай республикан массе а отраслешкарча къахьегамхоша а.

Наьсарен района «Октября 40 шу» яхача совхоза Долакха юртгарча отделене хьажкIаш чуэца болабенна диккха ха я. Нах кIезига ба цу юрта — цIабахканза Казахстане ба дукхагIа бараш. Цхьабакъда, отделенерча болхлоша совхоза кхыча отделенейл тIехьа ца бусаш бу болх. Дукха ба цига дика болхлой, хьаьнал къахьеташ бола нах.

Манкиев Бамата Ювсапи, цун сесаг Сахирати дика болх беш да хьажкIаш чуэцача. Юккъера лаьрхIача дийнахьа 8,5 центнер хьажкIаш хьайоахаш волча Ювсапал дукха тIехьа йисац Сахират. Нормах 4 центнер йоагIача цо йохк 6—7 центнер хьажкIий. ХIаьта Ювсапа, ше цхьанне итт гектар хьажкIий чуэца, аьнна декхар тIаийцад.

Хьокхам цунгара эца мегаргболаш хьажкIаш чуэцаш воал къахьега декхарийла воацаш, ха яха вола Кусиев Тербота Махьмад, Дийнахьа 8—9 центнер хьажкIаш йоах цо.

Хьалха отделене доярка лаьрхIаш хилар Шакриева Марем. ДикагIа йола доярка лоархIаш яр из масса а хана. ХIанз хьажкIаш чуэцача а я из дикатIа йола болхло. Ди тIадолаш цо 7—8 центнер хьажкIаш ца йоахаш.

Иштта хьинаре къахьегаш я 6—7 центнер дийнахьа йоаккха Белокиева Дугурхан, хIаьта района организацешкара отделенена новкъостала ухаш бола кирпишкий заводера Нальгиева Мадинат, Вышегурова Кейша, Бузуртанов Савар-бик, хIаьта Пугоев Бийберд, Джандигов Іийса, Гирихан, дуккха кхыбараш.

Промфинпланах 15 центнер хIара гектара тIара яккха езача, отделене йоаях 35—40 центнер, юккъера лаьрхIача. Дика хьувкъадаьд цига ялат укх шера.

Октября цIей сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь ишшта дикача хьокхамашца накъа баьхкар уж дезача денна.

* *

Сийлахь - йоккхача Октябрьски революцен 41 шу дизара сийна болхлоштеи механизаторашшеи юкъе яхь а йоаржаяь болх болабир МагIалбика района «Ингушски» совхоза 5-ча отделенен коллективо. Цар декхар тIаийцар, 7-гIа ноябрь тIакхоачаш 374 гектара тIара хьажкIаш цIена чуийца яхеи 700 гектар гурахьа дув ялат дIадеи, аьнна.

Йоачаш йолаш во лаьттача хаьо дикка тIехьа баьккхар болх. ХIаьта а, къахьегамхой хьинари цар денна доши ховдаьлар. Шоаш йиллача ханал ши ди хьалха, 4 ноябре 700 гектар гурахьа дIадув ялат дIадийнеи, цул совгIа 104 гектара хьайбашта мошача доакъарийна лаьрхIа мукх дIабийнеи баьннаб механизатораш. ДIадийна ялат агротехникас дика могадеш дийнад.

Механизаторашта юкъе дика болх беш ба трактористаш Исаев Хьусен, Барханоев Ахьмад, хьажкIаш чуэцаш вола комбайнер Котиев Мовли.

ХьажкIаш чуэцача къахьега декхарийла мел вола саг балха аравалар вIашшIехьадоаккхаш а, ишшта хьалхарча мугIарех шоаш ялат чуэцаш болаш а новкъостал дир отделенена боккхийча наха, Кортоев Ахьмада, Саутиев Махьмада, Яндиев Бексолта, кхыбараша.

— Арахьара болхлой низ тIа ца безаш, тхоай отделенен низашца хьажкIаш чуийца яха лаьрхIар оаха, — йоах управляюще нов. Алероевс. — Из декхар тхога кхоачашдуделар. Цудухьа болх бе нах эшача кхыча отделенешта новкъостала городерча организацешкара болхлой бахийта торо хилар совхозага.

Цхьанне шоллагIчул дикагIа къахьега гIерташ болх бу юртбоахаман болхлоша. Дисциплина дика йолаш балха ара бувларцеи, ишшта цIена а дика а хьажкIаш чуэцарцеи белгалъяьннай Хасиев Беслана кагирхой звено. ХIара гектара тIара 20 центнер хьажкIаш яха, аьнна дош деннача цар 45 центнер йоахх. Дика болхлой ба цу звеноцара Картоев Якъуб, Бузуркиев Къамболат, йоккха саг Гаташева Хамсат, кхыбараш.

— Тха звеноца из цаI я ха яха саг,—йоах нов. Хасиевс. — Из боккхагIа болча нахаца дIакхета ца а тулаш, тхоца болх беш я, тхол тIехьа а йисац балха.

Хасиева звенол тIехьаюсаш яц нов. Гуражев Юсупа звено а. Дийнахьа 1,5 норма ца йоаккхаш ди дIадац цар. Дукха ба цига ишшта дика болх беш нах. Октября цIейна 370 тектара тIара хьажкIаш, шоай дош кхоачаш а деш, чуийца яьлар отделенен коллектив.

Вай къахьегамхошта йоккха дега гIоз я дезача ден сийна шоаш тIаийца декхараш ишшта сийленца хьалхарча дийнахьа, 6-ча ноябре кхоачаш а деш цу денга шоаш бахкар.

З. ДАУРБЕКОВ.

Октября сийна даьха толамаш

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизара сийна.

XXI съезда сийна шера социалистически яхь а йоаржаяь Назрановски совхоза хьайбаш леладераша жерда лакхагIа дола декхараш тIаийцад хьайбаш дика Іангара даха, гIожа а моша а доакъар доахан базашка хьагIаоза. Шоай дош сийленца кхоачашдаь яьннай Іаьлий-Юртара отделени.

Цу отделенера хьайбаш леладераш отделенен болхлошкара новкъостал ца дехаш масса йолча базашта ремонт яь баьннаб.

ХIара бетташ болча Іатта 18 тонн кхоачаш дикагIа йолча хьажкIий силос лаьттах еллай. хIаьта базашта хьатIаэза дIаоттаяьй 2289 центнер йол, 353 центнер ча, 428 центнер кхыдола гIожа доакъар.

Доахан Іай хи тIа кхувла ца дезаш нийш а оттаяь базашка кхачхалца хий хьадиллад. Дика къахьегарца белгалбаьннаб зоотехника Евлоева Хьусена хьалхленца болх беш бола дояркаш: Татриева Рима, Гагиева Лемка, Евлоева Хьанифа ишшта кхыбараш.

Д. АЛБОГАЧИЕВ.

Тахан кинотеатрашка

Іан зале — «Добровольцаш». Долалу: 10.20, 2.15, 6.05, 9.50.

«Тха воI адвокат ва». Долалу: 8.30, 12.20, 4.10, 8 сахьат даьлча.

Ахкан зале. «Тха воI адвокат ва». Долалу: 6.30, 8.30.

Челюскинций цIерахча кинотеатре

Йоккхача зале — «Тха воI адвокат ва». Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

ЗIамигача зале № 1 — «Тха воI адвокат ва». Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

ЗIамигача зале № 2 — «Тха воI адвокат ва». Долалу: 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

ЗIамигача зале № 3 — «ГIараГIураш йоагIа». Долалу: 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 8.15, 10.15.

РЕДАКЦЕН АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23, телефонаш: редактора 2-41-23, редактора зам. 2-07-01, партийни вахара отделе 2-25-72, корректорске 2-30-91.

СФ03364

1916 шерарча 11-ча августе цIерах йола типографи, Революцен проспект, 30/3.

Заказ № 6943